

1937

RODITSSELETT

N° 6

HIND 30 SENTI

PLUHTEN

ÜHISELU

TRÜKIKODA

TALLINNAS, PIKK 42
Kõnetraat 442-04 ja 476-73

Valmistab maitsekalt ja
parajate hindadega

IGASUGUSEID TRÜKITÖID

Telefonilised tellimised
täidetakse täpselt

Laos valmis vallavalit-
suste ja vallakohtute
kantseleiraamatud,
plangid, võlakirjad jne.

Töö korralikkusele ja täpsu-
sele pannakse erilist rõhku.

Rotatsioonitrükk • Nooditrükk • Raamatuköitmine

Politseileht

ILMUB 2 KORDA KUUS

Nr. 6 (485)

TALLINNAS, 25. MÄRTSIL 1937.

XVI aastakäik

*KÄESOLEVAS NUMBRIS LEIATE: Ülestõusmise pühiks. — A. Ruusa-Ruus, Politseiniku sise-
misest kasvatastest. — T. V. Kaup, Maaailma parimas kr.-muuseumis. — N. Reimo, Tähelepane-
kuid ja arvamusid KrS § 254 (l. 1 ja 2) ettenähtud süütegude adm.-korrast otsustamise alal jm.*

VARAKEVAD.

Kui sageli olen mina vaadelnud meie politseinikke...

Palju-käidaval kohal, kus sõidukid sõidukite järele ristlevad ühele ja teisele poole, peavad nad valvel olema ja juhtima. Vaalasin, kuidas väsimatult üks nendest näitas vaba teed ühele kui teisele...

Ühes teises kohas paisis silma, kuidas lähedalolev noor politseinik tõstis lapse trammi ja aitas ema turukorviga trepile. Ta nägi, kus vaja aidata...

Läksin südaööl tuisus ja tormis valvepostist mööda. Ma läksin oma koju, võisin rahulikult puhkama heita. Tema jäi sinna, külma ja tuule kätte — valvama rahu ja korra eest!..

Loeme nagu endastmõistetavaks, et see nii peab olema. Imestame ja kaebame, kui tarvilisel korral politseinik pole läheduses, kui on õnnetus, korra- või rahurikkumine, kui midagi küsida, teateid saada...

Teile, kellede kohta maksab hüüe „valvake“, kes teie valveametis olete, teile ütleme oma tänu ja soovime teile õnnistatud pühi!

Kuid teie olete oma töö ja ametiga meile nagu õpetajaks selle sõna kohta, mida Issand ütles oma jüngritele: „Valvake!“ (Mat. ev. 26, 41). Kui meie oleksime nii ette valmistatud ja truud oma sise-mise elu üle valvama kui valvepostil seisjad, et meie vahekorrad Jumalaga ei saaks rikutud ning segi aetud, et tähele paneksime igapäevast juhtimist Jumala teedel! Sellega teeniksime meie ka teisi. Meie annaksime oma kinnitatud olekust, julgusest ja rahust teistele edasi õnnistust eluks ja jõudu raskustes.

Kindel on ka, et kui meie kõik õigel viisil ja alati Issanda kutsel valvel oleksime, siis vähendaksime meie palju nende vaeva, kes praegu peavad valvel olema meie elu ja meie heakäekäigu eest.

Kui kostab sõna Issanda suust: „Valvake!“, siis tahame valvel olla oma õnnistuse ja teiste vaeva vähendamise pärast.

Sellega tasume osalt seda vaeva neile, kes meie heakäekäigu eest valvel on!

Piiskop RAHAMÄGI.

Tallinna Toom,
Ülestõusmise pühade eel
1937. a.

*Mina olen ülestõusmine ja elu;
kes minu sisse usub, see peab elama,
ehk tema küll sureb. (Joh. 11, 25.)*

Suure rõõmu ja erilise pidulikkusega pühitseb kristlik maailm Ülestõusmise pühi. Pühalikult helisevad kirikukellad, kutsudes andma au ja tooma kiitust Eluandjale ja surmavõitjale Kristusele, kes oma ülestõusmisega on võitnud inimsoo kõige hirmsama vaenlase — surma võimuse.

Kõigil aegadel on inimeste mõtted ja unistused tunginud üle kaduva ja üürikese elu piiride, sinna, kus pole haigust ega surma, ei kurbust ega nuttu, vaid kus valitsemas igavene õnnis elu. Kuid surm ning pime ja külm haud on olnud takistuseks ja komistuskiviks mõtteleenule ilmsurematuse poole. Küll on olnud maailmas palju mõtletarku, kes tunginud teaduse ja tarkuse sügavustesse, kuid nad pole suutnud saada üle surma võimusest. On ilmunud palju prohveteid, kes annud õilsaid õpetusi ja jaganud lohutavaid troostisõnu surelikele, kuid ka nemad ise on surnud, jättes lahendamata surmasaladuse küsimuse, ning nende haudadel on voolanud pisaraid ja kostnud nutuohkeid.

Apostli sõna järgi on surm kui kuningas valitsenud maailmas Aadama ajast (Room. 5, 14) ja nõnda võimsalt, et Kristuse maailma tulemise ajal mitte ainult suurem osa paganausulistest, vaid ka paljud Jumalast valitud juuda rahva hulgast olid kaotanud ilmsurematuse ja igavese elu lootuse.

Kristuse ülestõusmise läbi on see õnnis lootus uuendatud ja kinnitatud ning surma ja haa läbi imelisel viisil avatud igavese elu tee.

Surm ja haud olid inimese ahastuse ja meelegeite põhjusteks, kuid Jumala äratõõlemata vägi ja tarkus muudab surma igavese elu kuulutajaks ja haa lootuse allikaks, sest Kristuse surm näitab, et surma meelevallas on ainult ajutiselt põrm, kuna surematu hing on vaba surma võimusest, ja Kristuse haud tõendab, et tuleb aeg, mil kõik hauad tühjenevad ja annavad välja kõik surnud. Seepärast on rõõmsad lootuses Kristuse järelkäijad, hüüdes ühes apostel Peetrusega: Kiidetud olgu Jumal ja meie Issanda Jeesuse Kristuse Isa, kes oma suure halastuse pärast meid uuesti on sünnitanud

elavaks lootuseks Jeesuse Kristuse ülestõusmise läbi. (1. Peetr. 1, 3.)

Samal põhjusel on Kristuse Ülestõusmise püha meile suurimaks ja troostirikkamaks vaimliseks peopäevaks, mis Issand on teinud, et olla väga rõõmsad ja rõõmustada temast. (Taav. 1. 118, 24.)

Aga suure päeva pühitsemisel peab mõtlema sellele, et meie peaksime seda vääri-
liselt tõsise usu ja armastusega, puhta südamega ja valgustatud meelega, olles vabad kurjuse ja pimeduse võimust, nõnda et Kristus elaks meie sees (Kaal. 2, 20) ja et meie elaksime usu läbi Tema sees.

Helisegu ja kostku alati meie kõrvus ja hinged Ülestõusmise püha kiidulaulud ja liivustagu meid käima eluteed Kristuse järel ja õnnistusel, kes on ülestõusmine ja elu.

Metropoliit ALEKSANDER.

E. Kutsar
— „Suvi“.

Politseiniku sisemisest kasvatusest.

Tallinna Linna
Keskraamatukogu

A. RUUSA-RUUS.

Meie politsei areng on pidanud sammu meie riigi loomise ja ülesehitamise tempoga. Ta on elanud läbi mitmed ajajärgud mitmesuguseis olukorras. Politsei ei hoiu, ei loo mitte ainult riigi sisemist korda, ega täida ainult administratiivasutuste nõudeid seaduste, määruste ja otsuste täitmisel, vaid on ka kaitseväge reserviks. Riigiõiguse seisukohalt politsei tegevus ja käitumine annab riigist ilme.

Tunneme meelitatavat kõdi, kui kuuleme kõrvalseisvalt või välismaalasil, et meie politsei on eeskujulik. Ei saa salata, et neil on õigus. Paljud kodanikud mäletavad veel vene politseilist korraldust, missugust ei saa tänapäeva korraldusega kõrvutada. Välismaalasil, kes palju reisinud, on võimalus võrrelda teiste riikide politseid meie omaga. Nii läinud aastal kohtasin Belgias rootslast, kes muu seas kõneles, et ka tema on käinud Eestis. Ta kõneles meie odavatest hindadest ja oli imestunud kodusest tundest, mida tekitanud sinne kohtlemine. Ta seletas, kuidas kodanik, kellelt ta küsinud Tallinnas mingi asutuse asukohta, ei saanud temast aru, viinud ta otseteed politseiniku juurde, kes juhtis järgmise postilseisva politseinikuni ning see jälle oma-

korda edasi kuni nõutud asutuseeni. Teinekord oli ta unustanud omnibussi oma päevapildiaparaadi. Nüüd, olles tuttav politsei lahkusega, pöördunud politseiametniku poole. Kuigi ta ise ja politseinik ei osanud ühist keelt, taibanud politseinik siiski ning umbes kümneminutilise käigu järele saanud ta kätte oma aparadi.

Need on tavalised juhtumid, kuid välismaalane, kes esmakordselt siin oli, sai mulje korraldatud riigist ja heast rahvaintelligentsist. Ta ei teadnud, et ka mina olen politseinik, mis oleks annud põhjuse mulle headmeelt tehes meie politseid kiita.

Meil enestel pole mitte ainult headmeelt sellest tunda, vaid sel on ka oma reaalsed tagajärjed. Mõelgem, see kandub ju kõik teistesse riigesse.

Teiseks, see on tähtis ka sisepoliitiliselt. Ebakorrektnel ja ülekohtusel kodaniku kohtlemine hävitab kodanike õiglustunde, kaotab ametnikesse usalduse. Kui on tekkinud umbusk neisse isikuisse, kes täidavad riigi funktsioone, siis võib öelda, et riigi alussammastesse on tekkinud praod ning nende laienedes võiksid need ohtlikeks muutuda.

Nüüd, mil oleme saanud oma politseist hea hinnangu, mida oleme kuulnud prefektuuri aastapäevadel, paraadidel ja muil silmapilgel ning oleme noppinud välja ka kiitvaid otsuseid mõnest välismaa ajalehest, kas võime nüüd siis puhata oma loorbereil?

Politseile on antud ilus vormirietus, loodud oma eeskujulik organisatsioon vaimliste ja majanduslike hüvede võimaldamiseks liikmeile. Seejuures statistika näitab, et koosseisu hariduslik tase tõuseb aastast-aastasse; siin on juriste, majandusteadlasi ja üliõpilasi, keskkooli-lõpetanuid, ohvitseri jne. Kuid see ei ütle veel seda, et oleme jõudnud selleni, et meil ei ole enam tarvis midagi teha ja paneme käed rüppe, vaid see peaks meid veel enam ergutama tõhe ja enesearendamisele siseelus, s. t. intelligentsis. Meil on võimalus olnud teenistuses tähele panna, et üks või teine ametnik on pidanud teenistusest lahkuma ametialase korratuse tõttu. Hea, et sarnaseid juhtumeid on õige vähe, kuid pean siiski märkima. Neid nähteid ei tohiks tulevikus enam esineda ja nende põhjuseks ei saa muud midagi tuua, kui sisemise intelligentsi puudumist. Kisume selle endist juurtega välja. Sisemiselt rikkumata, suure distsipliini ja arenenud õigustundega aus ametnik ei siruta oma kätt võõra vara järele: eneselu pidamine ja austus seaduse vastu ei luba eksida.

Politseikool lühikese kursuse tõttu ei suuda sisemiselt ümber kujundada kasvandikke, kes tulevad erisugustest seltskonnakihtidest ning kes saanud erisuguse kasvatususe. Diplomid ei tõesta head sisemist kasvatust ning suurt intelligentsi. Seda omandame elus. Politseikool varustab kasvandikke sepetsiaalteamistite pagasiga, lihvib välist külge ja selgitab mõisteid. Peeni süüdsuse ja taktitunnet ei saa sisendada lühikese aja kestel, vaid see on kauaaegse kasvatus viili. Kasvandiku täieline ümberkujundamine sünnib tegeliku töö juures oma otsese ülemuse juhtimisel ja valve all. Seepärast ülemusest oleneb palju. Noorest ametnikust võib saada ideaalne politseinik ja eeskujulik kodanik; kuid võib ka juhtuda, et temast pole saanud kumbagi. Kõik oleneb tema kasvatajast, kui kasvandiku vaimline põhielement on terve ja rikkumata.

Tegelikult ei võeta noort ametnikku, kes läbi teinud Politseikooli, igakord kui kasvandikku, vaid kui küpset politseinikku, eeldades, et ta ei vaja mingit arendamist, teda koheldakse sellisena. Tema otsekohene ülemus ei pööra seekord talle mingit erilist tähelepanu ega õpi tundma tema kalduvusi

ja ta põhiloomust. Ja siis võib ilmneda kurb tõde, et ta on saanud hakkama kuritarvitusega, rikub politseiniku hea nime. Ma usun, et ilmnenu kuritarvitusi ja väärnähteid oleks neistki vähestest asetleidnud juhtumitest vähem olnud, kui otsekohesed ülemused oleksid rohkem tähelepanu pööranud oma alluvaile.

Selleks, et kedagi kasvatada või õpetada, peab ise olema hästi kasvatatud. Et kellelegi selgitada ja sisendada süüdsuse ja kohusetunnet või aumõistet, peab enesel olema süüdsuse ja kohusetunne ning selge, objektiivne arusaamine aust ja enesekriitika. M. Maeterlinck, vaadeldes üksikute mõjutusi teistele, ütleb: „Enne kui olla teistele, on tarvis olla iseendale. Enne kui hakkate andma, peate hankima enesele.“ Kas oleme hankinud enesele ning kas võime anda teistele? Selle küsimuse kallal peaks juurdlema iga politseinik ja eeskätt juhid kohtadel, kellel on igapäev kokkupuuteid alluvatega.

Kui juht või ülemus peab end üleval nii, nagu see kohane ülemusele, siis alistatakse, temast võetakse eeskujut, teda koheldakse kui juhti, vastasel korral suhtutakse temasse teisiti.

Ei saa jätta mainimata, et politsei oma funktsioonide täitmisel esineb rahva-kasvatuliku tegurina. Seda eriti maal, kus hariduslik tase madalam. Politseinik on seal kõikvõimeline ja kõikteadja.

Politseiametnik rahvakasvatuse tegurina võib esineda positiivselt ja negatiivselt. Kõik oleneb ta kõlblast ja vaimlisest pagasist ning suunast, mille määrab tema otsekohene juht. Seepärast peab ka tõsiselt juhtkonnas seda arvestatama.

Ei või unustada, et kõige parem seadus ja korraldus võib saada väenuosaliseks, kui seda õieti ei tõlgendata, või rakendatakse ebasüüdsalt. Nii kriisi ja muil korral, kui kodanikud on rahutud erakordseil ajal, valatakse ikka esimene vihahoog maksunõudjale politseinikule ning siis hakatakse alles manama valitsust ja korda. Mõned ametnikud, kes tahavad meeldida kodanikele, aitavad kaasa manamisele, või annavad mõista, et midagi kusagil pole korras, seejuures unustavad nad ära ametieetika ja oma ameti. See oleks piltlik näide sellest, kuidas ei peaks teenistusse suhtuma.

Jacques Bainville, kes analüüsib revolutsioonide, rahutuste põhjusi ajalooliselt ning vaatlleb kaasajaste diktatuuride tekimisi, leiab, et riigi ja ühiskonna lagunemisele aitavad osaliselt kaasa võimukandjad ametnikud ise, kas teadlikult või ebateadli-

T. V. KAUP.

Viibides 1936. a. mais lähetatuna Dresdenis, tutvumas sealse kriminaalpolitsei töökorraldusega, töövõtetega jne., tutvusin paari päeva kestel ka kohaliku politseipresiidiumi juures asuva kriminaalmuuseumiga. Viimast on korduvalt nimetatud maailma parimaks omataoliste hulgas.

Dresdeni kriminaalmuuseum on rajatud 1894. a. ja põhjalikult ümber korraldatud 1922. a. Väljapandud esemete arv ulatub praegu kümnetesse tuhandetesse ja täieneb alata. Muuseumi suureks vooruseks on järjekindel plaanipärasus üksikute väljapanekute reastuses ja põhjalik selgitusmaterjal iga väljapaneku juures. Eriti viimatinimetatuga erinebki Dresdeni muuseum teistest omataolisist ettevõttest. Käinud Prantsuse, Inglise, Poola, Ungari, Austria ja Saksa kriminaalmuuseumides, võisin kõikjal näha rikkalikke väljapanekuid, kuid sageli olid need puuduliku selgitusmaterjaliga, seega vähese väärtusega põhjalikuks uurimiseks ja võrdlemiseks. Ometi on kriminaalmuuseum just õppevahendite koguks nii politseiameti õpilastele kui ka politseinikele tegelikus teenistuses. Laiemad hulgad ei otsi kriminaalmuuseumist muud laiemat nuugau ei otsi kriminaalmuuseumist muud kui sensatsioonimaigulist ajaviidet ja elamust. Seda pakub Dresdeni kr.-muuseum oma asjalike väljapanekutega kõigist kr.-muuseumest kõige vähem.

kult, võrreldes neid puukoiga, kes aasta-kümnete kestel õnnestavad ehitiste alusambaid, kuni langeb hoone. Seepärast peame olema teadlikud oma ja teiste toiminguis. Peab omama puhta, objektiivse kriitika enesest kui ka teistest, möödudes isiklikest huvidest.

Meie politseiallüksused on organiseeritud ühiste seaduste alusel. Neile antakse ühiseid korraldusi ja juhtnõure; neil on ühine ala ja siht ning meeskond komplekteeritakse ühest ja samast koolist, kes saanud ühise väljaõppe. Teoreetiliselt peaksid nad kõik sarnlema teineteisega.

Kõike seda aluseks võttes peame ka reaalelus seda arvestama ja peame endid distsiplineerima, et võiksime olla eeskujulikud ametnikud ning kujundada tervikulise politseiorganisatsiooni, mis hea tahte juures ei ole ka võimatu. Ma ei taha seda mainida, et meil seda tänapäeval ei ole, vaid ma rõhutan, et ei või mitte ainult kättevõidetud seisunditega leppida, vaid peame veelgi edasi sammuma.

Muuseumi näidatakse oma ja välismaa politseija kohtuametnikele, erandlikult ka teistele.

Muuseum on korraldatud kolmes osas: üldine osa, õppeabinõude kogu ja kriminaalmuuseum kitsamas mõttes.

Üldine osa muuseumist haarab väljapanekuid, mis ajaloolise või üldise ilmega ja ei sobi või on liigsed teisele ja kolmandale osale.

Üldine osa algab väljapanekutega keelatud õnnemängude ja kelmustega mängu aladelt.

Siin on mitmesuguseid õnnemänguaparaate ja -sisseseadeid: rulett, baccarat, ecarté jne., ühes nende mängude kirjeldustega. Edasi on välja pandud rida erilisel kelmusiks valmistatud mänguabinõusid, millega teadlik mängija või mängukorraldaja saavutab kindlaid võite, nii märgitud kaardid, osaliselt tinaga täidetud täringid jne. Samas on pildiseeriad tüüpiliste valemängude kohta, nii „minu tädi — sinu tädi“, „lõbus seitse“, „21“, „kuldne kuus“ jne.

Eeltoodule järgnevad originaalülesvõtted mitmesuguste õnnetuste tagajärjedest liiklemisel (jala, jalgrattal, autol, rongil, paadil, lennukil), kodus (elekter, gaas, tikud) ja tööl (käsitöö, põllutöö, tehastes).

Sealjuures on iga õnnetuse tagajärje ülesvõtte juures selgitatud ja näidatud, mis põhjustas õnnetuse. See väljapanek näitab ilmekalt, kuidas sagedasti õnnetuse tulemused on äärmiselt süüteoaktlased ja alles põhjaliku ja asjaliku juurd-lusega selgub eellugu õiges valguses, samuti see, et tegemist puhtal kujul õnnetusega ja mitte süüteoga.

Järgmine väljapanek haarab saksa, eriti saksi politsei ja kriminaalpolitsei ajaloolist arenemislugu. Siin on toodud koosseisulised andmed, mündrid, ametimärgid, relvad, mitmesugused ülesvõtted jne.

Edasi on pandud välja isiku kindlakstegemise alalt rida abinõusid ja näiteid. Nii on toodud nähtavaid märke inimkehal, vigastusi, tätoveeringuid, moondumisi. Siis piltideseeria sellest, kuidas mõjuvad inimese näoilmele hingelised üleelamused ja haigused. Laialiselt on käsitatud ülesvõtete tähtsust isiku kindlakstegemisel. Samas on välja pandud huvitava koguna rida vanima saksi politsei otsimisajakirja „Eberhardti politseiteataja“ numbraid, mis ulatuvad 1836. ja varemisse aastasse.

Neist saab ülevaate, kuidas toimus võitlus kuri-

August Jansen — „Paadisillal“, õli.

tegevuse vastu üle 100 a. tagasi ja kuidas toimus kurjategijate isiku selgitamine ja otsimine.

Siis on välja pandud materjale ebausku kultuurst ja kelmusist selgeltnägemisega. Siin on mitmesuguseid kelmide võtteid ülesvõtteil ja rekonstruktsioones.

Edasi on toodud näitlikku materjali karistuste täideviimisest kaugest minevikust kuni käesoleva ajani. Välja on pandud rohkesti ülesvõtteid ja esemeid, mis valgustavad karistuste täideviimist mitmesugustel ajajärkudel. Siin on kogu keskaegseid piinariistu, käsi- ja jalgraudu, giljotiini mudel, surmamiskirves, surmamismõõk, surmamispakk, saksi vanglate mudelid jne. Selle kõrval on moodsaid käsiraudu, ülesvõtteid moodsaist vanglaist, vangide käsitöid, vangide põgenemisabinõusid jne.

Siin on pandud välja rikkalik pildiseeria sise- ja välismaa politseist. Edasi on pildiseeria politseikoorte väljaõppest ja teenistusest. Üldine osakond lõpeb pildiseeriaga sise- ja välismaa kriminaalmuuseumidest ja õppeabinõude kogudest.

Muuseumi teine osa on terveni pühendatud väljapanekuile õppeotstarbeks. Siin on võimalik jälgida laialdasi kriminaaltehnika tegevusalasid, tegevusviise ja tähtsamaid kriminaalpolitseilisi abivahendeid.

Teine osa algab eriti muuseumi jaoks valmistatud diapositiivide seeriaga, mille pealkirjaks: Röövmõrv ja selle kriminaaltehniline selgitamine. Selles väljapanekus on 49 üksikut pilti, iga suurus 40×50 sm, peale selle selgitav tekst tabelleil. Pildidel näidatakse kriminaalpolitseilist tegevust

röövmõrva selgitamisel, alates laiba leiust kuni süüaluse süü kindlakstegemiseni ja tema paigutamiseni vanglasse, ootama kohtulikku asjaarutamist.

Diapositiivid on üksikult ja korraka tagant valgustatavad, see annab efektse ja ülevaatliku pildi väljapanekuist.

Edasi on muuseumi teises osas pandud välja: kogu verejälgi (pripsmed, plekid, määrded) nimelt puul (hõõveldamata, hõõveldatud, värvimata, värvitud, lakeeritud, poleeritud jne.), pildiraamid, põrandal, saviesemeil, mitmesugusel riidematerjalil, vahariidel, tapeedil, mitmesugustel paberiliikidel, katusekividel, metallidel, söel, liival, mullal, õlgedel, heintel jne. Eriti on näidatud verepripsmete iseloomustust mitmesuguses asendis pindadel.

Samas on toodud kogu inimese juukseid, loomade karvu, lindude kulgi mitmes värvitoonis ja mitmes liigis (kare, pehme, kuiv, kräsus jne.) Siin on mitmesuguseid mikrofotoograafilise uurimuse tulemusi inimese juuste ja loomakarvade juures. Järgneb kogu mitmesuguseid mürke, ühes ülesvõtetega nende sisemisest ja välisest mõjust mürgitatud kehaosile ja -organeile. Edasi on näha tulirelvadest lastud kuulide mõju mitmesuguseil laskekaugusel ja mitmesuguseile materjalele (puu, metall, riie, kummi, savi, klaas jne.) Seejuures on rida näiteid mikrofotoograafilisel teel padrunikulude ja -kestade identsuse kindlakstegemisest relvadega. Siin on rikkalik valik *murdmisjälgedest* mitmesugustes massides (puu, metall, kivi jne.) ühes jälgedega ja murrüistade identsuse kindlakstegemisvõtete ja tulemustega kujundamise ja mikrofotoograafilisel teel.

Laialdane on sõrmejälgede ala, kus terveni on toodud saksi kriminaalpolitsei tegevusalused ja -ulatus sel alal ühes rea ilmekate näidetega daktüloskoopia ja monodaktüloskoopia asendamatu osatähtsusest kriminaalpolitsei töös. On toodud ka ära kogu mitmetüübilisi tulirelvi, püssirohtu, süütenööri, lõhkekapsleid, padrunikesti, mitmesuguseid murdmisriistu — kange, kääre, puure jne., ühes väljapanud esemetega tootsemise kirjeldusega.

Veel on siin mahukas kogu mitmel käsitööalal tarvitataid sõlmi (talupoja, kaluri, pakikandja, äriteenija jne.). Samuti rohkesti kalliskive, nii imitatsioone kui ka ehtsaid. Neid käivad sageli silmitsemas Dresdeni politseinikud, eriti kriminaalametnikud ja uustulnukad, et tegelikult teenistuses eritleda ja ära tunda üksikuid kalliskiviliike.

Õppeabinõude kogu lõpeb pildiseeriaga mustlastest, nende välimusega, nende iseloomustavate kuriteokalduvuste, -viiside ja -vahenditega jne.

Muuseumi kolmas osa on kriminaalmuuseum kitsamas mõttes. Kui muuseumi teises osas leidub originaalesemete kõrval ka õppe-

otstarbeks valmistatud (sõlmi, verejälgi, diaposiitve jne.), siis kolmandas muuseumi osas on ainult originaalesemid. Need on kõik olnud kuritegelise elemendi teenistuses ja muuseumis illustreerivad nad üht või teist süütegu.

Seepärast on muuseumi kolmas osa kindlasti kõige elulisem ja huvipakkavam.

Parema ülevaate saamiseks on siin väljapaned korraldatud süüteo eriliikide järgi.

Kõigepealt näeb väljapanekuid süütegudest, mis on elu ja tervise vastu, nii röövmõrv, tapmine, kehavigastamine, enesetapmine jne. On välja pandud päevapilte, jooniseid ja plaane teopaikadest. On isegi välja pandud erilistes hoidistes laipade kehaosi, kus surmatoonud vigastused on nähtavad, nii võis muuseumis näha paari pead, siis üksikuid käsi jne.

Edasi on toodud eelnimetatud süütegude selgitamisel kaasavõetud esemeid, nii laske-, lööke-, löögi- ja torkeriistu. Ihuvilja hävitamise alalt on esitatud arstlikke ja koduseid abinõusid, samuti mitmesuguseid drooge, küll vedelikke, pulbreid, taimi jne. Samas on hoidistes hävitatud embrüoid 1—8 kuu vanuseni.

Järgmisena on eraldatud ruumis väljapanekud kõlblusvastaste süütegude alalt. Siin on mitmekesist materjali ebanormaalsetest suguelu avaldusist nii abinõude kui kirjanuduse näol.

Siis on suur väljapanek võlts- ja valerahade valmistamise ja levitamise alalt. Näidatakse rahavõltsimise ja valeraha valmistamise juures tarvitatud materjale, abinõusid, tööviise, töötulemusi jne. Paberraha on eraldi metallrahas.

Vale-paberrahade valmistamisest on toodud neli valmistusviisi:

1. anastaatilisel teel, keemiliste vahenditega;
2. nõelatehnika abil, tarvitades tselluloid- ja tsinkplaat;
3. fotomehaanilisel teel,
4. käsitsi joonistades.

Samas on näide süüteost, kuidas 11 paberrahast on valmistatud 12 paberraha.

Metallraha alal on huvitavaid väljapanekuid, mis valmistatud galvanoplastilisel teel, valades või stantsides.

Sellele järgnevad väljapanekud ohtlikest süütegudest, nii süütamisest, liiklemise ohustamisest jne. On toodud mitmesuguseid ajasüütajaid (seinakell, telefon, küünal, puhtkeemilisi aineid jne.), siis näiteid isesüütamisest (heinu, vilja, sõnnikut, kaltse jne.). Lõppeks on siin huvitav pildiseeria tulikahju paikadest, kus näha süütamisjärgi ja -märke.

Süütegudest liiklemise alal on väljapanekuid raudteeõnnetuste, paisude lõhkumise jne. näol.

Dokumentide võltsimisest on toodud terveni ühe töökoja sisustus, kus aastate jooksul on võlt-

situd fotomehaanilisel teel suurel hulgal mitmesuguseid maksumärke. Samas on näha dokumentide võltsimisel ja valedokumentide valmistamisel tarvitatud templeid, trükitähti, klišeid, litograafikive jne. Samuti terve kogu võltsveksleid, tsekke, loteriipileteid, arveid jne.

Erilist tähelepanu väärivad tsekid, mis on kirjutatud küll võltsimiskindlal kirjutusmasinal, kuid võltsitud väga osavalt.

Veel leidub näiteid kirjamarkide, portselani, kaubamärkide jne. võltsimisest.

Kelmuste osas on rikkalik materjal sellest, millega võrdlemisi hõlpsalt on tüsitud kodanikke. Siin leidub mitmesuguseid aumärke ja vormirii- deid, valepasse ja -tunnistusi isiku ja ameti tõendamiseks, odavaid „kuld- ja hõbeasju“, käibelt kõrvaldatud sise- ja välisraha, reklaamraha, võltsitud muinsusesemeid, suurejoonelisi plaane ja kirju nn. „hispaania varandusega“ petistelt. (Sarnaseid välismaa kelmide kirju on saadetud ka Eestisse.)

Vargusist on välja pandud varaste tööriistu, mis valmistatud eriti varguste sooritamiseks või tarvitatavad ka muudel kutsealadel. Siin on valemiteid, tange, saage, puure, kange, konkse, elektritaskulampe, jootmislampe jne.

Salakaubaveost on toodud muuseumi mõningaid salakauba peitmis- ja veovahendeid, selleks eriti valmistatud kohvreid, pudeleid, riideid jne. Salaküttimisest näeb keelatud jahipidamise- ja kalapüügiriistu, eriti värstraide, püsse, silmuseid jne.

Jõudes sellega tuua loetelu Dresdeni kriminaal- muuseumi väljapanekuid, rõhutan veelgi, et muuseumi korrastus on kõigiti õnnestunud ja kestva põhjaliku töö vili. Muuseumis töötab alaliselt

TEHNILINE JAOSKOND TALLINNA-HARJU PREFEKTUURI JUURDE.

Talinna-Harju Prefektuuri juurde moodustatakse tehniline politsei jaoskond. Jaoskond allub vahetult Tallinna-Harju prefektile.

Erakorraline abiellumiste rohkus

Viimasel ajal on Tartu-Valga Prefektuuris olnud rohkesti abiellumisi. 20. veebr. juhtus isegi süürane päev, mil Tartu politseiperes otsustasid 4 inimest loobuda vallalise tiitli kandmisest ja lennata tormideta abieluangaari.

Nii prefektuurist Johannes Maasing kosis enesele Leida Normanni, 2. jaoskonnast Johannes Visnapuu leidis enesele aadressbüroost Helene Korro ja prefektuurist Gerda Mäe valis enesele tulevaseks tulevase loomaarsti Valter Kraneri.

POLITSEIELU JA TEENISTUS FILMI.

Praegu on vastavad eeltööd käimas filmi suhtes, milles käsitletakse meie politsei mitmekülgset elu ja teenistust.

TULIKAHJUDE PÕHJUSI.

Dr. ins. A. LAUR,

Kohtulik-teadusliku Ekspertiskabineti abijuhataja.

Tulikahju põhjuse kindlakstegemisel on väga tähtis leida tunnistajaid, kes nägid tule lahtipuhkemist. Edasi tuleb tähele panna, kas heinalade põles seest- või väljastpoolt. Välispidine tuli nõuab palju aega kogu heinatagavara hävitamiseks. Tuletõrje püüdku seepärast heinahunnikut asjatult mitte laiali kiskudes, rikkaliku veeandmisega tuli kiiresti kustutada, et võimaldada juurdlust toimivail isikuil võimalikult varsti põlenud lademe otsa ronida ja välisest tullest puutumata jäänud sisemisi tulekanaleid otsida. Neid võib tunda söestunud, kuid mitte-tuhastunud heinast. Heinalademe kihtide kaupa laialikandmisel võib leida tulepesa ja kindlaks teha tulekanalite asukohad. Söestumine tungib tavaliselt ülespoole, mõnikord ka allapoole. Kui nimelt põrandas on pragusid, mis läbi lasevad õhku, siis süttib tuli põrandale peal. Säärasel juhtumil on võimalik põrandaladude põlemisjälgede järgi kindlaks teha, kas tuli algas heinte seest või väljastpoolt.

Kui heinahunniku lahtivõtmisel ei leidu kanaleid, tulepesa ega ka muid tunnuseid, siis pole tegemist isesüttimisega ja tuleb otsida tule lahtipuhkemisele muid põhjusi.

Nagu alul mainitud, alluvad peale mitmesuguste heinaliikide isesüttimise võimalusele ka paljud muud põllumajanduses esinevad ained. Nende ainete juures esineb isesüttimine eriti siis, kui need on segatud värske rohu või umbrohuga või kui need suuremal hulgal mitmeks päevaks segamata on seisma jäetud ja on seest niisked. Et aga mõnikord ka väike hulk mõnest nimetatud ainst tulikahju võib põhjustada, näitab järgmine juhtum (Kriminal. Monatshefte 1929, lk. 111):

Kellelgi pagarinaisel oli jalg haige. Vatu kergendamiseks tarvitas ta umbes 2½-kilolist kotti rukkikliidega, mida ta kuumalt hoidis haigel kohal. Ühel õhtul laskis ta koti nagu tavaliselt pagariahus kuumaks minna, tõmbas sellele teise puhtama linasest riidest koti üle ja

2—3 ametnikku, kes korraldavad saadud materjale, neid paigutades plaanipäraselt teatavate väljapanekute juurde. Sealjuures hoidutakse piinlikult ühtki osa muuseumist väljapandud esemetega üle koormamast. Kui süüteoist, mille kohta saadakse teatavaid materjale, on sarnased esemed juba muuseumis olemas, siis jäetakse saadud materjalid välja panemata.

Nõnda omab Dresdeni kriminaalmuuseum ka destamisväärse seisukoha, millele sakslased ei ole asjatult uhked. Pealegi on mitmes suurriigis kriminaalmuuseumi korraldatud Dresdeni eeskujul.

(2) Isesüttimine.

asetas siis haigele jalale. Poolteise tunni pärast viskas naine kliikoti voodist põrandale ja magas edasi. Umbes kolmveerand tundi hiljem ärkas ta kibeda suitsu tagajärjel. Suitsuallika otsimisel selgus, et kliikoti alumine külg oli täiesti läbi põlenud ja et hõõgus ka juba kotialune põrandaosas. Lähem uurimine näitas, et tuli oli alguse saanud koti sisemuses, sest sisemine kott oli laiemalt läbi põlenud kui väline. Koti sisu kujutas endast pruuni ja musta massi, mis oli osalt kokku liitunud mustaks rusikasuuruseks moodustiseks.

Suhteliselt väikese kliidehulga isesüttimine kirjeldatud juhtumil seletub kahtlemata tugeva eelkuumutamisega, misjuures osa kliidest söestus ja muutus pürofoorseks (s. o. omandas võime hapnikuga kokkupuutumisel põlema süttida). Jalale panduna olid kliid tihedasti koos ega saanud süttida hapniku juurdepääsu puudusel. Põrandale langemisel kliid sörenesid, hapnik pääsis ligi ja järgneski süttimine.

Põllumajanduslike ainete hulka kuuluvad ka mitmesugused väetisained. Kõige tavalisem neist on meie oludes sõnnik. Et ka see aine pole sugugi hädaohutu isesüttimise mõttes, seda näitab meie järgmine lugu (Arch. f. Krim. 96, 213, 1935):

16. aprillil 1934 k. 15.30 põles maha taluniku J. T. küün ja tall. Juurduse andmeil algas tuli küüni taga asuvast kuurialusest. Inimesed olid kõik põllul, lapsi lähedal ei olnud. Süütamises kedagi ei teatud kahtlustada. Kuurialusesse oli karjamaalt kokku veetud kuiva seasõnnikut, mida võis olla 3—4 vankritäit. Kuna kuurialune asetseis päikese pool, siis juurdlust toimival ametnikul tekkis mõte, et tuli võis puhkeda mõnest sõnnikuga koos sisse veetud suurendusklaa-sist, kas või katkise pudelipõhja kujul, mis päikesekiiri ühte täppi koondades mõnikord on põhjustanud metsapõlemisi.

Oma ideed jälgides asus politseinametnik järgmisel päeval sõnnikut pudelipõhjade suhtes läbi otsima. Sõnnikut leidis kuurialuses pärast tulikahju veel umbes 1½ m kõrgune kiht. Tuletõrje oli osavasti töötanud, jättes kõik võrdlemisi heasse seisukorda tulepõhjuse selgitamise mõttes. Klaasitükkide suhtes osutus nüüd otsimine tagajärjetuks, küll aga tuli nähtavale midagi muud. Sõnnikuhunnikus leidis nimelt 5 selgestimärgatavat kraaterit, mis olid läbimõeldult 10—15 sm. ja asetseisid umbes 1½ m läbimõelduga ringil. Sõnnikuhunniku edasisel lahtivõtmisel selgus, et kõik kraaterid suundusid poolviltu kokku hunniku keskusse ja ühinesid hunniku põhjas leiduvas tulepeasas. Kraaterite tuhk oli helehall kuni valge. Kuna nad kuidagi ei võinud tekkinud olla välisest tullest, siis oli kindel, et siin pidi tegemist olema sõnniku isesüttimisega.

Tähelepanav selle isesüttimise juures oli selle kiirus, sest kuiv sõnnik oli vaid kahe päeva eest sisse veetud ja seejuures õige kõvasti kokku

tambitud. Igatahes oli sõnniku kokkukorjamisel siina sattunud ka noort rohelist rohtu. Kiirendavalt mõjus kahtlemata ka tolleaegne mitu päeva kestnud erakorraline kuumus.

Isesüttimiste aja kohta on üldse raske anda mingeid piire. Mõnikord, nagu mainitud juhul, võib tuli juba paari päeva pärast lahti puhkeda, teinekord võib see aga aega võtta mitu nädalat või isegi kuud. Heinte puhul loetakse tavaliselt oht möödunuks 75 päeva järele pärast küüni panemist. Kuna isesüttimised olenevad väga mitmesuguste tingimuste koostoisest, ja seetõttu pakuvad mitmesuguseid ebameeldivaid üllatusi ja ebajärjekindlusi, siis ei tohiks ka seda tähtaega igal juhul eranditult maksvaks lugeda.

Tavalise tallisõnniku isesüttimise juhtumeid ei ole autori teada seni esinenud, kuigi seegi aine mõnikord iseendast õige tugevasti võib kuumeneda. Küll on tulnud ette, et tallisõnnik on läinud hõõguma tulise tuha või kustutamata lubja pealeviskamisel. Viimatimainitud põhjusel tekkis näit. mõne aja eest üks talli-tulikahju Tartumaal.

Kustutamata lubi, olgugi iseendast mittepõlev aine, on üldse kardetavaid aineid tulikahjude tekitajana, kuigi tavaliselt temperatuurustutamisel ei näi tõusvat nii kõrgele, et võiksid süttida juuresolevad tuldvõtvad ained. Harilikult tarvitatakse lubja kustutamiseks küllalt palju vett, mis ei lase temperatuuril väga kõrgele tõusta. Lugu on sootuks teine, kui vett on vähe, nii et lubi vaid niiskeks saab. On pandud näiteks katseks mõned kustutamata lubjatükid hunnikusse, need veega kergelt üle pritsitud ja siis õlgedega kaetud. Paarikümne minuti pärast siis õlgedega kaetud. Paarikümne minuti pärast põlesid õled lõõmavalt. On tulnud ette juhtum, kus vihmasagara all olnud lubjakoozem löi niivõrd ägedasti põlema, et vaid hädavaevu suudeti päästa hobune.

Kunstväetisained võivad samuti mõnikord põhjustada tulikahju. Nii läheb toomasjahu kottides hõõguma, kui niiskust saab. Kirjanduses võib leida kirjeldusi paarist juhtumist, kus tulikahju põhjuseks oli värskest valmistatud superfosfaat, millele lisandatud tsii-lisalpeetrit ja siis otsekohe kottidesse pandud. Superfosfaadi valmistamisel fosforiidi lõhkumiseks tarvitatud väävelhapest oli osa veel vabana sisse jäänud. See vabastas salpeetrist salpeeterhapet, mis omakorda hakkas reageerima väetises leiduva orgaanilise aine ja kottidega. Tagajärg oli see, et laupäeval viisid talunikud värske väetise koju ja pühapäeval põlesid juba sellest küünid.

Pöörame nüüd tähelepanu isesüttimisjuhtumeile tööstuses. Siingi tekitavad isesüttimised väga suuri kahjusid. Eriti sageli esineb neid siin mitmesuguste kütteainete juures. Alles hiljuti esines säärane tulikahju ühes Tallinna kivisöölaos. Olgu mainitud muu seas, et 1900.—1909. a. vahel Ülem-Sileesia kivisööepiirkonnas esinenud 404-st kivisööetulikahjust arvatakse 314 olevat tekkinud isesüttimise tagajärjel.

Kütteainete kalduvus isesüttimisele on seda suurem, mida porsemad nad on, mida suurem on nende osakeste pindala. Edasi soodustab nende isesüttivust nende hoidmine kõrgeis hunnikuis, kus autooksüdatsiooni (hapendumise) juures tekiv soojus ei pääse välja. Teatavat osa mängivad siin arvatavasti ka mitmesugused kõrvalained, nagu metalloksüüdid ja -sulfiidid, mis mõnikord õige väikestes, vaevalt tõestatavais hulkades kütteaines leidudes katalüütiliselt ometi suuresti võivad kaasa toimida. Väga huvitav on tähele panna, et ka tugevad temperatuuri ja õhurõhu muutused mõjutavad isesüttivust. Nende muutuste juures suureneb kütteaine „hingamine“, s.o. hapnikuvaese õhu väljavool ja hapnikult rikka-

Politseiniku munadepühad.

Politseinikul tuleb hoolega valvata, et pühade ajal keegi kodanikke ei segaks munade koksimisel.

Samuti tuleb ka valvata, et liigses pühadetujus ei hakataks koksima tänaval — siniseid mune silmaauku ja pealaele.

Üldse on munadepühad politseinikule kõige tähtsamad pühad, sest temal on alati kokkupuuteid mune-meenutavate esemetega — munakividega.

ma värsked õhu juurdevool. Nii on Kesk-Saksa pruunsöetööstuse piirkonnas olnud korduvalt briketihunnikute isesüttimisi sooja ilma külmaksminekul, eriti esimeste öökülmade tulekul sügisel, kusjuures hunnikute põlemisi seestpoolt väljapoolle tuli esile varahommikuti.

Antratsiidi ja koksi juures isesüttimist pole tähele pandud.

Turba puhul meenuvad salapärased turbaküünide põlemised Tartu läheduses, mis mõne aasta eest andsid Tartu politseiametnikele rohkesti peamurdmist. Nende põhjus selgus lõpuks õige näitlikult iseendast. Nagu Tartu kriminaalkomissar Tillissoo hiljuti autorile jutustas, märgati kord talvel sügava lumega lagedal seisvat turbaküüni leegitemas, küüni ümbruses lumel puudusid igasugused jäljed. Oli selge, et siin võis tegemist olla vaid isesüttimisega.

Suurt ohtu mitmesuguseis tööstusis ja majapidamises kujutavad endist õlised või rasvased lapid, riided ja üldse poorsed põlemisvõimelised ained. Nende isesüttivust on lähemalt uuritud saksa riiklikus keemia-tehnilises katsekojas. Nende uurimuste tähtsuse tõttu ka paljud meie tööstuste seisukohalt toome neist siin lühikese kokkuvõtte (Krim. Monatshefte 1930, lk. 247):

Esimesel kohal isesüttimiskalduvuselt on nn. kuivad õlid, nagu linaõli, värnits, mooni-, kanepi- ja puuõli. Neil kõigil on omadus ühineda õhuhapnikuga ja seejuures tarduda, mistõttu neid kasutatakse värvimiseks. Mõningate metallühendite (seatina, koobalt, mangaan, raud) juuresolu kiirendab hapendumist tunduvalt. Satuvad nüüd säärased, tööstuslike protsesside juures paratamatult väheseid metallihulki sisaldavad õlid kiudaineile, nagu näit. puhastusvill või -lapid, siis kiudude pinnale laialivalgumisel suureneb vastavalt ka nende hapendumisvõime ning -kiirus. Seejuures eraldub rohkesti soojust. Kui nüüd säärane materjal asetseb seisukorras, kus soojus ei saa ära voolata, siis on mõne aja pärast süttimine paratamatu.

Traanid ja poolkuivad õlid (naeriõli, puuvillaõli) on nõrgema hapendumisvõimega ja seetõttu vähem ohtlikud. Mittekuiuvate õlidega (näit. oliivi- ja kondiõli) ning puhtate mineraalõlidega immutatud ained ei hapendu ja seega ei põhjusta isesüttimist.

Näiteid õliste ainete isesüttimisest tekkinud tulikahjustest leidub ka kirjanduses rohkesti. Nii põles 1933. a. Saksamaal L. maakonnas maha suur mööblivabrik üle 250.000-riigimargalise kahjusummaga (Krim. Monatshefte 1935, lk. 108). Nagu juurdlusega kindlaks tehti, tekkis tuli nn. pooretäitva vedelikuga niisutatud lappidest, mis ühe noore peitsija poolt olid visatud puhtate lappide hulka. See vedelik kujutas endast õige peene, rauda ja vaske sisaldava, savi suspensiooni poolenisti linaõlist, poolenisti mingist eetrist koosneva segu, mida kasutati pärast seda, kui mööblite suuremad ebatasasused peenikeste teraslaastude puruga olid maha lihvitud. Puu külge jäänud ülilpeened rauaosakesed sattusid hiljem õliste lappide külge ja toimisid katalüsaatorina.

Väga õpetlikud on selle tulikahju puhul juurdlevailt ametnikelt toimitud katsed, mis näitasid, et puhtate lappidega täidetud korvid, ku-

hu olid visatud mõned õlised lapid, järjekindlalt umbes 6 tunni pärast põlema süttisid.

Et ka meie tööstused õliste lappidega käitlemises peaksid osutama suuremat ettevaatust, selleks olgu näitena mainitud tulikahju ühes suuremas Tallinna mööblitööstuses möödunud aastal, mis juurdluse andmeil kahtlemata sääraste lappidega hooletust käitlemisest sai alguse.

Olgu tähelepanu juhitud ohule, mida pakuvad õlised asjad kokkupuutuvuses puhta hapnikuga. Siin võib kohe järgneda tuli või plahvatus. Nii laskis kord keegi tööline, kes mingis katlas oli ametis šveisimisega, hingamise kergendamiseks katlasse juhtida puhast hapnikku. Õlised riided süttisid seejuures ja tagajärjeks olid surmavad põletishaavad.

Teisel juhtumil õlitas tööline hapnikupommi raskestikäivat ventiili. Ventiili avamisel süttis õli, järgnes plahvatus ja tööline surm.

Raskeid plahvatusi on esile tulnud ka gaasimootorite kergemeiselsel käivitamisel surutud hapnikuga surutud õhu asemel.

Nimetame rea keemilisi aineid, mis õhuga kokkupuutumisel võivad süttida ja seejuures muidugi põhjustada tulikahju. Need ained on õnneks võrdlemisi haruldased, võivad aga siinseal laboratooriumides, laoruumides või tööstusis esineda või tekkida ja juurdlust toimival ametnikul oleks soovitatav neid silmas pidada. Need on: alumiiniumtrietüül, alumiiniumtrimetüül, alumiiniumtripropüül, antimontrietüül (trietüülstibiin), antimontrimetüül (trimetüülstibiin), arsendimetüülkloriid (kakodüülkloriid), berülliumdietüül, boortrietüül, boortrimetüül (g), broomatsetüleen (g), di-arsendietüül, di-arsendimetüül (kakodüül), di-arsendimetüülsulfiid (kakodüülsulfiid), dietüülfosfiin, dimetüülfosfiin, etüülfosfiin, fosfor (t) (valge, peenendatud), fosforvesinik, kaaliumvesinik (t), kaaliumsulfiid (t) (värskelt), kaltsiumnitriid (t), koobalttolm (t) (värskelt), magneesiumdietüül, magneesiumdimeetüül, magneesiumjoodmetüül, manganiinoleat (värskelt), metüülfosfiin (g), naatriummetüül (t), raudtolm (t) (värskelt), ränivesinik (g) (puhastamatult), süsi (t) (otsekohe pärast kuumutamist), tseesium (t), tsinkdietüül, tsinkdimetüül, tsinkdipropüül, tsinkisoamüül, tsinkisobutüül, tsirkooniumtolm (t) (värskelt), vismutetüülkloriid (t) ja vismuttrietüül.

Suurem osa nimetatud aineist on vedelikud. Tahkeile või gaasilisile on sulgudes vastavalt juurde lisatud tähed t või g.

Olgu tähendatud lõpuks, et on aineid, mis süttivad põlema kokkupuutumisel veega. Need on metallid: kaalium, naatrium, rubiidium ja tseesium.

Fosforkaltsium annab veega isesüttiva fosforvesiniku. Metallide peen puru, eriti kui see on rasvane või õline, nagu treimis- või viilipuru, võib märjakssaamisel hõõguma minna. Sama võib toimuda ka mitmete metallsulfiididega, näit. raud-, kaalium-, kaltsium- ja baariumsulfiidiga. (Lõpp.)

Tähelepanekuid ja arvamusid

KrS. § 254 l. 1. ja 2. ettenähtud süütegude administratiivkorrast otsustamise alal.

N. Reimo.

Alates 1. veebruarist 1935 on Sisekaitse ülema vastava otsusega eraldatud üldisest kohtualluvusest ja võetud otsustamisele administratiivkorrast järgmised süüteoasjad: 1) keelatud relva hoidmine või kandmine, 2) relva hoidmine või kandmine kohas, kus see seadusega või sundmäärusega keelatud, 3) relva tarvitamine kohal, kus see keelatud, ja 4) müra, kisa ja muu korratuse tekitamine, ulakad teod ja kaklemine avalikus kohas, avalikul koosolekul või väljaspool neid, kuid rikkudes avalikku rahu või korda.

Nende süüteoasjade otsustamine on pandud prefektidele.

See üldisest kohtualluvusest eraldamine on võetud ette selleks, et senisest tagajärjekamalt võidelda meil juba ülekäte läinud ulakate ja korra- ja rahurikkujate vastu.

Adm.-korrast on võimalik kiiremini kui kohtukorrast lasta süüteoale järgneda karistamise otsust ja selle täitmisele asuda ja, teiseks, juhtudel, kus see osutub vajalikeks, on võimalik määrata valjemat karistust kui kohtukorrast: näiteks, ulakatele ja mat karistust kui kohtukorrast. Raikas, ulakas ja rahurikkujale on Kriminaalseadustikus nähtud ette karistusena arest kuni 1 kuuni või rahaträhv kuni 100 kroonini ja kaklejaile arest kuni 3 kuuni või rahaträhv kuni 300 kroonini; adm.-korrast on võimalik kõigi süütegude eest, mis üldisest kohtualluvusest eraldatud kaitseseisukorra seaduse põhjal, määrata karistusena aresti või vangistust kuni 3 kuuni või rahaträhvi 300 kroonini.

Nüüd, mil uus kord juba üle 2 aasta on olnud maksusel, on meil ka juba teatav ülevaade selle kohta, kui palju on meil neis süütegudes eksijaid, kes nad on, missuguseid tulemusi on annud uus kord jne.

Statistiline materjal sel alal on toodud hr. J. Raidjõe kirjutises „Politseilehes“ nr. 5. Mina tahan siinkohal avaldada mõningaid tähelepanekuid ja arvamusid KrS § 254 l. 1. ja 2. ettenähtud süütegude vastu administratiivkorrast karistamisega võitlemise tulemusist.

Peamiseks teguriks, mis rahurikkujaid, kaklejaid ja ulakaid „inspireerib“, on alkohol. Olgugi et mul ei ole selles suhtes käsitada täpseid statistika arvusi, võin siiski julgesti kinnitada, et kaugelt üle 90% nende süütegude arvust on toimunud alkoholi mõju all. Politsei protokolles lugedes saad siin harva niisugusele juhule, kus ei ole märgus alkohol. Tema mõjust on tingitud nii võrdlemisi väikesed patustused kui ka kõige jõhkramad terroriseerimised või metsikud kaklused. Kui

alkoholi tarvitamine kaoks või parajuseni langeks, ei oleks meil rahurikkumise, kakluste ja huligaansuse küsimust, asja praktiliselt võttes, peagu olemaski.

Täiskasvanud inimeste poolt kaineist peast toimitud väheste rahurikkumiste, kakluste ja märatsemiste põhjuseks muidugi loetakse vahel toorest iseloomu, vahel haiglasesse vihahoogu sattumist jne., aga üks nendegi põhjuste põhjustajaks ole enamikus jälle sama liigne alkoholitarvitamine.

Mis puutub alaealiste ulakusisse, siis siin on peapõhjuseks noorsoo hooletusse jätmine, halb kasvatus ja peale selle jällegi alkoholi tarvitamine.

Kui küsime, missuguseid tulemusi on annud uus kord selle 2 aasta kestel, siis peab tunnustama, et teole kiiremini järgnev karistamine ja vajaduse korral kõvema karistuse määramise võimalus on tunduvalt parandanud asja. Mul isiklikult on olnud rääkimisi selle üle nii linna- kui maainimestega ja mulle on alati kinnitatud selle uue korra häid tulemusi. Muidugi peaks see nähtuma ka vastavast statistikast, nimelt peaks karistatute üldarv teisel aastal võrreldes esimese aasta arvuga olema tunduvalt väiksem.

Tegelikult on karistatute arv teisel aastal langenud kõigest vähe üle 3%. Arvud ütlevad, nagu oleksid tulemused nigelavõitu. Kuid siin tuleb arvesse, et uue karistamise korra ajal on inimesed hakanud andma senisest rohkem rahurikkumiste asjadele ametlikku käiku: kus ennem löödi asjale käega, tehakse nüüd politseile avaldus. Et see nii on, seda ei saa omakorda arvudega tõendada, sest neid ei ole kuskilt võtta; kuid teatavad asjaolud näitavad seda selgesti. Politseiprotokolle lugedes olen tihti sattunud avalduste tegijate seletamistele, et süüdistatav olevat ka endisil aastail mitmel puhul veel hullemaid asju toiminud, kuid ta jätnud avalduse tegemata, sest ei olevat tahtnud temaga kohtusa aega raiskama hakata. Tõsi, ka jaoskonakohtunik karistas rahurikkujaid harilikult käskotsusega, kuid karistatul oli õigus nõuda asja arutamist üldises korrast, missugust võimalust ka kasutati, ja seepärast inimesed ei tahtnud rahurikkujate suhtes tõsta kaebusi.

Ka on tähele panna, et on hakatud saagedamini tegema avaldusi niivõrd tühiste asjade pärast, mis kuuluvad lõpetamisele. Edasi, kuna erasüüdistuse korrast jälitatavate süütegude, näiteks isiku auhaavamise puhul, kaebaja peab maksma 5-kroonise lõivu, siis tihti selle asemel, et neid asju kohtus lahendada,

püütakse, et lõivust mööda pääseda, omavahelistest tülidest teha avaliku rahurikkumise küsimusi. Muidugi ka seesugused asjad kuuluvad lõpetamisele; kuid see näitab, kui teadlik meie publik on selles, et rahurikkujad oma paraja karistuse saavad, ilma et sel puhul avaldajat tülitatakse või tema aega raisatakse. Nähtavasti on siin teatavat osa etendanud ka karistusteadete avaldamine ajakirjanduses.

Et rahurikkumiste, määratsemiste ja kakluste arv on vähenenud palju suuremas määras kui 3 või 4%, on kindel, kahju aga, et meil võimalik ei ole seda ära märkida kindla arvuga. Püüdes olla täiesti objektiivne, hindan mina isiklikult, umbkaudsete andmete varal, tegelikult toimunud rahurikkumiste arvu langust teisel aastal võrreldes esimese aasta arvudega 20%-le.

Kui me nüüd vaatleme karistuste mõju üksikuile süüdlasile, siis näeme, et korralikud inimesed, kes kord eksinud, sellest otsekohe teevad oma tulevase käitumise kohta tarvilised järeldused. Prefektuurides peetavaid adm.-korras karistatavate kartoteeke vaadates näeme, et suurel enamikul neist kaartidest on märgitud üks karistus. Paljudele karistatuile ei ole mõju avaldanud üks karistus, vaid peamiselt rahurikkumise sündmus ise ja sellest tingitud piinlikkuse tunne.

Suuremate rahurikkumiste tekitajale ja seesugusele korratuile inimesele, kes korduvalt rahu rikuvad, määratud kõvemad karistused on mõjunud mitmeti. Paljud on jäänud peale paari kolme korra arestiga karistamise taltsaks, kuid paljude käitumisele ei ole korduvad kõvad karistused mõju avaldanud. Tallinnas on tüüpe, kes aasta vältel istuvad pool aega rahurikkumise eest kinni. Tuleb ette, kus mees samal päeval, mil ta vabanes kolmekuisest arestist, jälle oma kolm kuud ära teenib. Paljudele tuleb määrata karistus mitte nende parandamise eeldusega, vaid teadmise, et nad arestikaristuse kandmise ajal on isoleeritud ja selleks ajaks on neist rahu.

Maapoistest mürgeldajale on kõvemad karistused mõjunud üldiselt hästi. Mitmed maanurgad olid tuntud seal sageli etfetulevate suuremate korrarikumiste poolest; kui sealt aga mõned 2—3-kuised arestikaristused üle olid käinud, jäi seal võrdlemisi vaikseks.

Nii siis üldisest kohtualluvusest eraldamine täidab siin oma otstarvet. Praktika on esile toonud vajaduse täiendada seda uut korda paarist küljest, ja need küsimused on Sisekaitse ülem võtnud kaalumisele.

Esiteks, prefektidel on raskusi alaliste ulakate vaoshoidmisega. Alaealiste poiste hulgas on seesuguseid ülekäte läinud ulakaid, kellele manitsused ja hoiatused ei mõju, vaid tuleb võtta tarvitusele

kuri arestikaristus. Suuremate, ligi 17-aastaste vastu seda ka kasutatakse ja karistamine ei ole oma mõju jätnud avaldamata, kuid väiksemate, näit. 12—14-aastaste poiste vastu see abinõu ei sobi ega pole lubatav. Mõnegi suhtes neist oleks hädavajalik parandusasutusse paigutamise otsus. Seda küsimust ei ole prefektid õigustatud otsustama. Siin peaks teatavaid alaealistesse puutuvaid juhtumeid võima jätta jaoskonnakohtuniku otsustada.

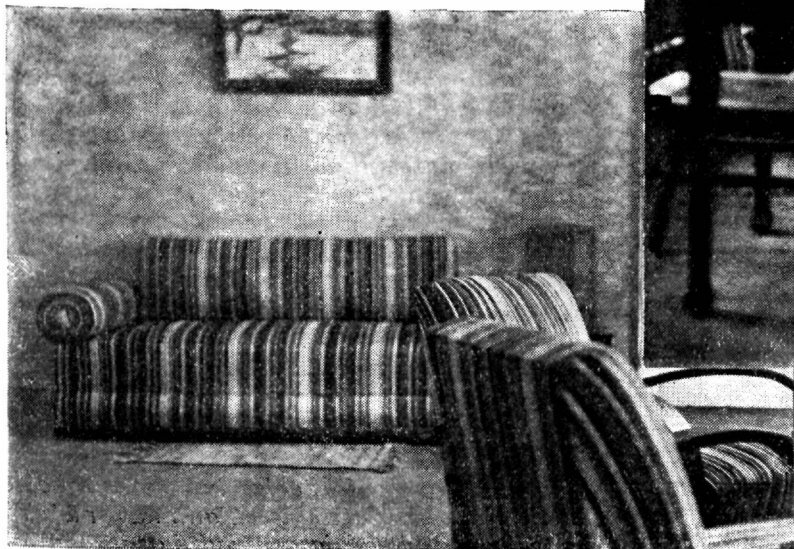
Teiseks, lausa joojnult avalikku kohta ilmumise eest karistamise küsimus. Selle süüteo eest karistab eksijaid jaoskonnakohtunik. Nagu ma juba mainisin, käivad rahurikkumine ja joojnult olek peaaegu alati käsi-käes. Kui inimene korraga sai kahe süüteoaga hakkama — ilmus lausa joojnult olekus avalikku kohta, mis ähvardas korralikkust, ja kakles tänaval — siis peaks karistuse raklemise eest määrama prefekt ja lausa joojnult avalikku kohta ilmumise eest jaoskonnakohtunik. Kuna see oleks ühe asja eest kahekordne karistamine, siis seda ei praktiseerita; kuid seejuures asja vormiliselt võttes, tungivad prefektid jaoskonnakohtuniku kompetentsi, võttes mõlemad asjad oma lahendada ja jättes ühe neist lahendamata, või teisiti öeldes, ei anna ühele asjale õiget käiku. Ka KrS § 274 ettenähtud lausa joojnult avalikku kohta ilmumise asjad tuleksid eraldada üldisest kohtualluvusest.

Tahaksin öelda, et väga suuri nõudeid ei võigi kohta- ega adm.-korras määratavate tulemuste suhtes saada. Karmim karistamine annab ainult seda, et rahurikkumiste arv teatavas piiratud määras väheneb, kuid olukorda luua, et inimesed muutuksid selles suhtes korralikeks, karistused ükski ei suuda, sest põhjused, mis pahet tekitavad, jäävad mõjuma endiselt.

Olukorda suudaksid põhjalikult parandada ainult vastavad preventiivabinõud.

Esimeses järjekorras ja peamiselt tuleksid siin kõne alla need abinõud, mis on sihitud alkoholi tarvitamise vähendamisele, sest ilma alkoholi küsimuseta ei oleks meil rahurikkumiste küsimust peagu olemas. Teine on esimesest peagu täielises sõltuvuses: joomise tõusu või langusega tõuseb ja langeb ka rahurikkumine.

Vahetu karskuspropaganda laiades massides iga üksikisiku mõjutamiseks ei anna kuigi palju tagajärgi; seda võetakse kui sada korda kuuldud ja igapäevale tuttavat ja tüütavat juttu. Meie inimesed ei pea suurt lugu sajabrotsendilise abstinentsi propageerijast, pidades neid liialdajaks fanaatikuks. Asja suudaks palju parandada: 1) meie seltskonna juhtide kavakindel pikaldate töö meie joomatavade ja -kommete pehmendamiseks ja 2) vastavasuunaline järjekindel alkoholimüügi poliitika: vä-

Ülevaade Pärnu Politseiametnike Kogu ruumes

hem tuua seda kaupa tarvitajalle nii õelda nina alla ja soodustada üleminekut kontsentreeritumatelt jookidelt kergematele.

Möödunud karskusnädala puhul juhtisid karskusevõimude karskusnädala puhul juhtisid karskustegelased tähelepanu liig suureks kasvanud alkoholi müügikohtade arvu kahjulikkusele. Minu tähelepanekud ütlevad mulle, et see on õige. Viinakaupluste võrgu tihenemine maal on suurendanud joomist ja soodustanud sellega kaasas käivat inimeste tooreks ja korratuks muutumist. Kui mõnel pool salajane viinamüük kippus õitsele! õõma, siis arvati õige olevat sinna legaalne müügi-koht asutada. Selle tulemus on olnud, et alkoholi suhtes võrdlemisi tagasihoidlikus maanurgas joomine suureks kasvas. Õigem oleks küll olnud viinapood asutamata jätta ja salaviinamüüjaile kõvem press peale panna.

Joogikohtade arvu kiire kasvamine linnades ei töota midagi head. Näit. Tallinna rohkearvuline joogikohtade pidajate hulk ei saa teisiti kui peab, et äri küllalt sissetulekuid annaks, midagi ette võtma, et kõrtsiskäijate arv suureneks ja iga seal käija rohkem tarvitaks. Selleks püütakse igasuguseid atraktsioone leiutada. Üksteise võidu püütakse oma kõrtsi külgetõmbavamaks teha. Näit. mõni Tallinna linnaäärne kõrts, kus muusika luba olemas, meelitab noori poisse ja pliksid kõrtsis tantsimas käima. See kõik ei ole muud kui rahva joomisele meelitamine.

Kuuldavasti on Maksudevalitsus oma tulevases tegevuskavas näinud ette alkoholsete jookide kohalharvitamise müügikohtade arvu piiramise.

Üks teine ärahoidmise abinõu puudu-

tab noorte poiste raiskumise eest hoidmise küsimust.

Palju huligaansusi pannakse toime noorte poiste poolt, kellest hiljem suur hulk annab täiskasvanud tegelasi sel alal. Õige mitme niisuguse poistiga on mul rääkimist olnud. 14—17-aastased poisid, linnaäärsete kehvemate elanike lapsed. Küsid ühelt neist, miks ta niisuguseid sigadusi teeb. Saad vastuse: „Jah, vaadake, käin õpipoisina tööl; tulen koju, pean oma söömaaja ära, aga kitsas poolpimedas kodus ei ole mul midagi peale hakata; lähen tänavale, trehvan sõpru; aga ega see üksteisele otsavahtimine ka midagi ei anna; nii siis teeme vahel nalja.“ Aga need nn. „naljad“ on seda laadi, et poisid lähevad raisku. Asjas kogenud sõpradega „lapitakse“ viinaraha, juuakse ennast täis ja toimitakse kõige vastikumaid ulakusi. Poisid õpivad jooma, harjutavad enestele maast-madalast korratu inimese elukombed külge, põevad juba noorukesest peast suguhaigusi ja astuvad selle bagaažiga ellu.

Kahju on vaadata seesuguseid pealtnäha kenä, füüsiliselt hästi kasvanud poisse, kes niiviisi rahvale kaduma lähevad või pahemal juhul muutuvad koguni nuhtluseks.

Noorsoo-organisatsioonid on noorte poiste edaspidise elu kujunemisel palju kaasa aidanud, kuid palju poisse jääb väljaspoole nende organisatsioonide mõju, sest selle osaliseks saavad ainult need, kes sinna ise lähevad või keda juhuslikult sinna viiakse.

Siin aitaks kahju vähendada süstemaatiline noorte poiste hooldamise töö,

Viimasel ajal on rohkesti olnud liiklemisõnnetusi nii Tallinnas kui ka mujal. Pöördusin Tallinna-Harju abiprefekti Nykase poole, kes liiklemisala põhjalikemaid asjatundjaid, küsitlesin viimaselt mõningaid selgitusi liiklemisõnnetusist.

**
*

kus püütakse kõik hooletusse jäetud poisid üles otsida ja nende kallal tööd teha.

Iga füüsiliselt ja vaimliselt terve, suure vaevaga 14—15-aastaseks sirgunud poiss on rahvale nii palju väärt, et maksab vaeva näha ja selle juures ka kulusid kanda, eriti kui silmas pidada meie rahva juurdekasvu kriisi.

Võib-olla mõnigi tahaks küsida, miks apelleeritakse siin ainult seltskondlike organisatsioonide poole, miks politsei ise ei tee midagi selleks, et meie noored ei laskuks sellele halvale teele, vaid selle asemel ainult varitseb juhtusid, kus eksijaile protokolle tuleb teha.

See küsimus ei ole meil ega ka mujal maailmas uus. Mujal on ka katseid tehtud politsei rakendamisega preventiivtöösse, kuid ei ole kuulda, et need katsed oleksid annud suuri tulemusi. Nii teatas New Yorgi politsei oma 1929. või 1930. aasta aruandes erilise preventiivosakonna asutamisest, mille ülesandeks oli noorte poiste ulaellu laskumisest ja kuritegevusele kaldumisest ärahoidmine. Aruanne rääkis väga kiitvalt selle osakonna esimese tegevusaasta töö tulemusist ja vajadusest tema tegevust laiendada ja edasi arendada. Kahjuks ei ole mul praegu see aruanne kättesaadav, samuti ei ole ma näinud järgnevate aastate aruandeid, kuid 1934. aasta aruanne, mis mul kasutada on, ei räägi sellest osakonnast enam sõnagi. Nähtavasti läks see aparaat, millest algul oldi vaimustuses, ka rikkale Ameerikale liialt kalliks ja kriisaja tulekul oldi sunnitud likvideerima.

Ma arvan, et ka meie oludes ei ole mõeldav, et politsei või mõni muu riiklik asutus siin palju suudaks ära teha, sest see läheks liig kalliks, ja sellepärast tuleb lootma jääda, et meie noorsooorganisatsioonid selle ala senisest suuremas ulatuses oma hoole alla võtavad.

Missugused asjaolud põhjustavad liiklemisõnnetusi?

— Minu tähelepanekute järgi on peamiseks liiklemisõnnetuste põhjustajaks ettevaatamatus. Ettevaatamatus ei esine mitte ainult sõidukijuhtide, vaid ka jalakäijate juures. Teises järjekorras põhjustavad liiklemisõnnetusi ilmastikuolud. Ilmastikust tingituna on teed libedad ja masinad ei kuula seetõttu juhtide sõna. On ka palju juhtumeid, kus sõidukijuhi kohale asuvad isikud, kellel selleks puuduvad vastavad oskused ja luba. Siin võiks piltliku näitena tuua äsja aselleidnud autoõnnetuse Narva maanteel.

Kas meil liiklemisõnnetuste arv on ebanormaalselt suur?

— Ei saa seda öelda, kui võtta arvesse meie liiklemisolustikku. Tallinnas, näiteks, on tänavad kitsad ja kõverad, ja suures liiklemiskeerises on ka õnnetused vältimatud. Ka meie maanteedega ei või kiidelda. Kokkuvõetult võiks märkida ka seda, et suhteliselt meie rahva arvule ei ole siiski liiklemisõnnetuste arv ebanormaalne. Kahjuks pean kinnitama seda, et viimasel ajal kurvastava nähtena sagenevad meil õnnetused lastega, mida panen selle arvele, et lapsi ei tutvustata koolis liiklemiskorralduste ja -määrustega. Laste tutvustamine liiklemiskorraldustega omab suure tähtsuse: eeskätt väldiksime seega liiklemisõnnetusi laste juures ja laste kaudu kanduks selgitustöö ka perekondadesse. Aprillikuus kõnelen liiklemisalalt Raadio-ringhäälingus ja püüan sellest kirjutada ka „Politseilehes“.

**
*

Teatavasti on meie politseilaskureil ees k. a. suvel kaks pinevat võistlust: juulikuus Soomes, sealsete politseinikega, ja teine rahvusvaheline matš väikekaliibrilistest püssidest.

Pöördusin sel puhul Ratsareservi politseikomissari Ottisaare poole mõningate selgituste saamiseks, kes meid informeeris.

Kuidas areneb politseilaskurite tegevus?

— Väga intensiivselt. Mehed on hoolega treeningu juures. Õieti on nad hoolega treninud kogu talve, eriti hoogsaks lootab muutuda treening kevade tulekuga. Mai kuus toimub rahvusvaheline matš väikekaliibrilistest püssidest, millest meie politseipere tahab osa võtta kahe meeskonnaga, kummaski 5 laskurit.

Film

piirivalve elust ja tegevusest.

Eesti Kulturfilm tegi filmiretke Eesti-Vene piirile Narvast kuni Peipsi järveni. See töö on esmakordne, sest piiri ja seoses sellega piirivalve tegevusest üksikuid

Piirivalvurid jälitamas salaja üle piiri tulnuid.

Juulikuus Soomes peetavaist laskevõistlusist võtab osa 8-liikmeline meeskond. Praegu on ettevalmistused käimas ja teostuvad ühtlasi ka katsevõistlused valikmeeskondade koostamiseks. Nende katsevõistlustega saavutame kogemusi eelseisvaiks võistlusiks ja õpime võistlema. Tihtipeale on nii, et hea laskur ei oska võistelda, kaotab võistlustel pea ja langeb seega välja. Kogemusi peame omama eeskätt omavahelisel võistlusil.

Kuidas on laskurite üldine tase?

Igatahes küllalt hea ja mitte halvem kui mullu. Mõned näivad isegi paremad oleval kui kunagi varem. Peab ju mainima seda, et meie politseilaskurid on meil üldse parimad, kes võistlevad ka Kaitseliidu ridades. Igatahes väljavaated on kõigiti head ja materjali palju. Ligem tulevik selgitab kõik.

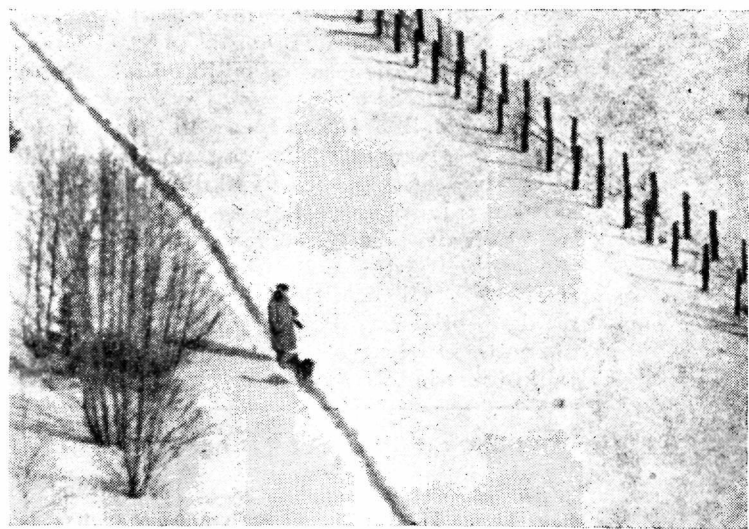

Piirivalvur kordoni ees valveteenistuses.

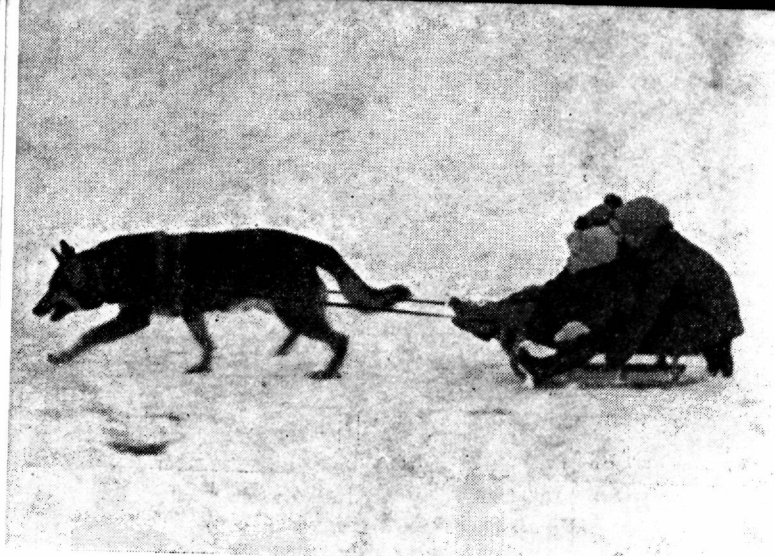
pilte ei ole seni filmitud. Ometi on turistide huvi olnud piiri vastu alati suur, seda enam, et piir on tähistatud traataiaga ja Peipsil talvel kuuskedega.

Filmimine oli õnnelikus seisukorras scepoleest, et saadi tabada ilusat talvemaastikku, sest lumi püsis sellisena ainult mõned päevad. Film on 250 meetrit pikk ja käsitab: söitu piirile, piiri vaateid nii maast kui ka vaateornist. Pildidel on näha piirmaastikku, niihästi Eesti kui ka Vene poolset. Ühtlasi on filmitud ka Peipsil piiritähistamist kuuskedega.

Operaatoril õnnestus filmida silmapilku, kus ühel pool traataeda sammub meie piirivalvur suuskadel, saadetuna piirivalve koerast, ja samal ajal ajab lumemes „vagu“ vene valvur, ka suuskadel, ja teda saadab koer. Tavaliselt Vene piirivalvur end ei näita. Omapärane tali- maastik annab piirile oma võlu.

Piirivalvur Eesti ja N. Vene piiril.

Piirivalvuri lapsed lõbutsemas.

Peale piiri on filmis tähistatud mõningaid momente piirivalve tööst samas rajoonis. On märgitud piiri jälgimine vaadetornist ja filmitud juhused, kus piirivalvur märkab jälgi paksus lumes, mis kõneleb piiril liiklemisest. Piirivalve näitab, kuidas ta sel puhul kordonist abi välja kutsub ja kuidas kordon kohe reageerib. Tööle lööb kaasa piirivalve koer.

Kolmanda faasina näeme piiri rajooniülema tavalisel revideerimiskäigul (kontrollkäik). Järgnevad momendid piirivalve koera igapäevasest õppusest, sest koer peab alati olema sõnakuulelik ja ei tohi laisaks muutuda.

Filmi lõpul on edasi antud meeoleupilte, kus piirivalve noorus (kolm last) istuvad väikesele kelgule, mida koer veab.

Film lõpeb suusatamise demonstratsiooniga, kus patrullsuusatamise korras saadetised kõige kiiremini piirilt toimetatakse Narva. Suusk mängib talvisel maastikul kõige kiirema edasilikumise abinõu osa.

Kuna selles filmis peaoht on pandud piirile talvemaastiku tagapõhjaga, siis piirivalve osas näeb üksikuid tegevusalasid ka talvises olustikus.

Piirivalve elu ja tegevus leiaksid käsitamist ka teistel aastaagadel ja mitmekeelsel töö. Üksikpiltidest ja võttest koostatakse hiljem pikem film, mis annaks ülevaate piirivalve tööst kõigis kohtades ja kõigil aladel.

POLITSEIKOOLI ALAM KLASS ALUSTAS TEGEVUST.

15. märtsil k. a. alustas tegevust Politseikooli alam klass. Alamas klassis õpib praegu 40 kasvanud ja kursust kestab 4 kuud, mille järele kooli lõpetajad määratakse kordnikukohtadele.

Leiubüroode olukorda tuleks parandada.

Üle riigi peaaegu iga politseijaoskonna juurde on asutatud leiubürood. Nende ülesandeks on vastu võtta kodanikelt kaotatud ja leitud esemeid omanikele kätteandmiseks. Pealinnas ja maakonlinnades on leitud asjade arv väga suur. Varem aastail kodanikud polnud veel harjunud leitud büroosse toomisega, kuna nüüd on see juba igale nagu kohuslikuks saanud. Büroo ülalpidamine on hädatarvilik ja leiab üldist pooldamist. Siiski on sellel alal ka puudus, mis tuleks kõrvaldada.

Kehtiva BES § 739 järgi endise Eestimaa piires, kui omanik tähtajalise aasta jooksul ei ilmu kaotatud eseme järele, läheb leitud ese või selle müügist saadud summa leidja omandusse, millest maha arvatakse kulud leitud eseme hoidmise jne. eest, kui neid on tekkinud. Endise Liivimaa osas saab leidja ainult ühe kolmandiku eseme väärtusest ja kaks kolmandikku läheb ühiskondliku hoolekande kasuks. Tallinna, Haapsalu ja Rakvere linnades loetakse tähtajaliseks aastaks vastav kalendriaasta, see on 366 või 365 päeva. Muis kohtades loetakse tähtajaliseks aastaks leitud asjade omandamiseks üks aasta kuus nädalat ja kolm päeva. Täheleb, kui leitud eseme omanik ei ilmu leitud eseme kättesaamiseks ega avalda muul teel oma õigusi leitud eseme peale, peavad leiubürood need esemed hoidma oma korralduses Tallinnas, Haapsalus ja Rakveres 366 või 365 päeva, aga muis riigiosis 411 või 412 päeva, arvestades liigaasta päevaga (BES § 3059 ja 3060).

Enamikus on büroosse toodud esemed väikese väärtusega, kallihinnalisi asju kaotatakse ja leitakse rohkem pealinnas, maal harva. Et meie kodanikud on näidanud üles küllalt suurt hajameelsust, on seletatav kaotatud asjade rohkusega. Esemetete registreerimine, hoidmine, järelevalve ja kontrollimine annab palju tööd.

Asja parandamiseks tuleks kehtima panna uus seadus leitud asjade omandamise tähtajas. Praegune kuni 411-päevane tähtaeg on liig pikk. Kellel on kaotatud ese midagi väärt, see ilmub peatselt järele.

On soovitatav, et üle riigi pandaks kehtima üldine seadus leitud esemete suhtes. Tähtajaline hoidmise aeg tuleks lühendada kuni 3 kuuni.

Võiks veel kaalumisele tulla hinnaliste asjade hoidmise tähtaja küsimus 6 kuuni, tingimusega, et sel juhtumil eseme hinnatav väärtus peaks olema vähemalt 50 krooni.

OMAAEGSEID SUURSEIKLEJAJD.

*Saksarätsep Neumann „Türgikits“ ja
puumeister Ottender „Orusimm“.*

Praegu teab vahest veel Tartu-, Valga- ja Viljandimaa vanem põlv saksarätsep „Türgikits“ ja puumeister „Orusimm“ nimesid ja mäletab jutustada nende seiklusi ning vägitükke. Mõõdub veel aastaid, ununevad needki nimed ühes nende tegudega. Mõlema tegevuspiirkond piirdus peamiselt Mulgimaaga, kus nad poolesaja aasta eest mängisid elus suurejooneliselt kõrgete riigiametnike osi, olid väga ligidal keisrikojale, võtsid altkäemakse ja paremal juhtumil ei öelnud ära ka näppamisametist. Nüüd puhkavad nad juba aastakümneid mullas ja neist teab ühte-teist veel jutustada mõni vanema põlve inimestest.

Huvitav on sellejuures, et neisse mõisasõbralikesse seiklejaisse suhtuti valitsusvõimude poolt hästi ja neile ei hakanud pihta ükski võim ega vägi.

Viljandimaalt, Vana-Suislepa vallast päritolevat saksarätsepat Neumannit hüüdis Mulgimaa rahvas Türgikitseks tema kerge ja hüpleva kõnnaku ja kerge iseloomu tõttu. Seda kõlavat nimetust saksarätsepale otse näkku ei võidud öelda, vaid teda pidi ikka ja alati hüütama härra Neumanniks, seejuures nidi härra olema nime ees ja taga, siis ei olnud pidi härra olema nime ees ja taga, siis ei olnud tal nagu mossis ja vahakord oli kõige parem. Ta oli ka nn. eht saksarätsep, kes tegi rätsepatood Mulgimaa mõisavalitsejaile, juustumeistriteile, köstreile, pastoreile ja kõrtsmikele. Ta oskas ääri-veerimööda vene keelt ja pursis sel määral saksa keelt, kuivõrd rätsepatoode juures tarvis läks. Tuligi vahest keelest puudu seikluste juures, kui mängis kõrget riigiametnikku, siis oskas ta vaikida ja kõikteadja rahuliku näoga vähemagi kahtlustuse enesest peletada. Naljahammas oli Türgikits läbi ja läbi, kes sakste juures rätsepatoodel ei rutanud, vaid kuude ja aastate viisi seisid tööd pooleli. Kui ühel kohal läks igavaks või miskipärast teda vihastati, siis võttis ta oma seitse asja ja rändas edasi. Kui viha kustunud, pahandus ununenud ja hädalist tööd just käepärast ei olnud, asuti algatatud töö juurde tagasi. Nii elati päevast-päeva rätsepaelu ja lasti sakste toidul hea maitseda. Olid ju rätsepad vanal ajal nn. rändlinnud. Tema oli ümbruskonnas rätsepameistreist otsitavaim, tal ei olnud ka võistlejaid, milles oli teadlik ja kõike seda kasutas ära oma isikliku elu hüvanguks. Peaasi oli hea toit ja lahke pererahvas, kus talle tihti öeldi

härra Neumann. Kui kellelgi oli tarvis kasukat, siis pidi ta arvestama Türgikitse juures mitmekuise pansioniga. See Türgikitse alalisi tööandjaid ei heidutanud, tema oli suur naljahammas ja kui teda tükil ajal polnud nähtud ega kuulnud, siis tunti ta järele igatsust.

Türgikitse kaasaegne ja kaasalane seikluses oli Orusimm ehk härra Ottender, kes oli otsitud tööjõud puutöö alal ja ka ainult nende juures töötas, kellel oli juures „antverki“ lõhn. Ka temal oli oma kindel tööringkond ja oma kaitsjad. Kui Orusimm kuidagiviisi seaduse vastu eksis, siis saadi sellest ikkagi üle õige libedasti. Peamine tugi oli tal Helme pastor Behse. Korra Helme Köstrimäel Orusimm kaevupuurimisel oli näpanud paar kilomeetrit eemal oleva Savi talu kuhjast heinu, missugune süütegu sai avalikkusele teatavaks ja see tuli kuidagiviisi puhkasta. Tol ajal kuulutati patte kirikukantslist, korraga tuli ka paturegistri keskel kuuldavale Orusimmu nimi ja heinavarguse süütegu, kuid hoopis isesuguses valguses. Pastor Behse kõneles kogudusele, et meie ei saa Simmu süüdi mõista, kuna ta ei võtnud heinu, vaid „põrmu“, mille pull puskas maha. Seega oli Orusimm jällegi aumeeste hulgas ja ähvardas neile kättemaksu, kes tema teguviisi katsusid teisiti seletada.

Nagu mainisin, olid Orusimm ja Türgikits seiklejad, kes jagasid kord rahvale hingemaid, olid tarbekorral mõisavalitsejad ja ametnikud, nii nagu see sobis olukorraga.

Türgikits ja Orusimm mõõtsid Mulgimaal maid.

Tartumaal on veel praegugi külasid, kus talude krundid põldude viisi segamini, mispärast on üksikute kruntide pidajate vahel tülisid olnud. Ühe sellise tüliküsimuse lahendamaks olid Türgikits ja Orusimm. Kaks talunikku tülitseisid omavahel ühe madalmaa pärast, mis seis talude piiril ja oli kevadest hilissügiseni üle ujutatud. Aegade kestel jäi maa kasutus kõlbmatuks ja lõppeks tuli ometi lahendada, kellele maatükk kuulub. Türgikits oli juhuslikult tülitsejate ligiduses rätsepatoöl ja parajasti viibis ka ligidal Orusimm. Türgikits kui kroonu maamöötaja ilmus oma abiliseaga ühe tülitseja juurde ja lubas ehitada kiriku keset küla. Maamöötaja ei oska ühtki sõna eesti keelt ja asju aetakse vaid poisi kaudu. Kelle tallu sarnane härra abiliseaga jäi ööbima, oli lihtsalt õnneks. Kelle juures peatub, küllap selle kasuks ka piirihoone ajab. — Vähemalt oli sarnane arvamus. Öhtulauas tegi üks pooltest abilisele juttu, kuidas riikas naaber tahtvat ülekohtu- selt ära võtta tema maalahmaka ja ta olevat isegi nõus altkäemaksu maksma, peaasi kui aga temale jääks õigus. Abiline oli peremehe vastu äärmiselt külm, kes tõendas, et maamöötaja on kõrgepalgaline riigiametnik ja vaevalt võ-

Selle küsimuse lahendamisel on tähtis, et leitud esemed satuksid rutem omanikule tagasi või riigile kuuluv summa saaks kiiremalt sisse makstud. Ühes maakonnalinna politseijaoskonnas on hoitud praegu 300 leitud asja, linna elanikkond koosneb aga 3500 isikust.

Tg.

tab ta midagi meeleheaks vastu, vähemalt ei jõudvat teda naljalt ära osta. Aga üks on kindel, kuhu piir aetakse, sinna see ka jääb, selle kohta ei ole enam kellelgi ei maa peal ega taevast rääkida.

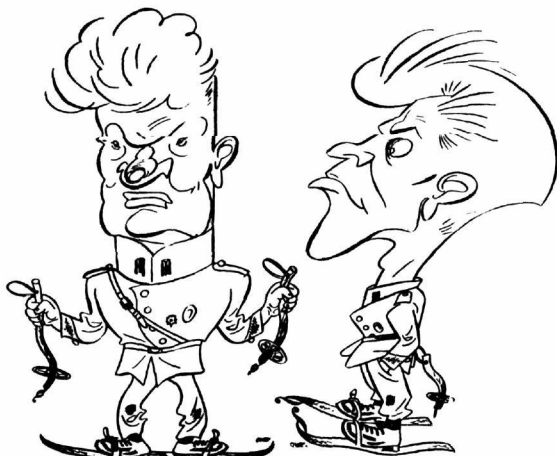
Jutus laskis abiline siiski välja paista, et kui kõrgele kroonuametnikule tahetakse midagi meelehead teha, siis tuleb seda teha äärmise ettevaatusega ja hästi peenelt. Pandagu raha nii taskusse, et Türgikits seda ise ei näe, või lisatagu see hommikul pesukausi juurde.

Hommikul laskis agar ja energiline perenaine ühe 25-rublalise käterätikut ulatades maha

Eesti politsei suusatajad Soomes.

6. ja 7. märtsil s. a. toimusid Soomes — Salpauskas tänavaaastased suurimad rahvusvahelised suusatamisvõistlused. Neist võistlustest võitsid osa soomlased, norralased, rootslased ja kaks eesti politseiportlast — konstaabel Jakob Tarto ja kordnik Vold. Särak. Viimaseid läkitas ülalnimetatud võistlustele õppe- ja võistluskogemuste omandamise eesmärgil Tallinna Politseiametnik Kogu, tasudes nende läkituskulu.

Kordnik V. Särak võistles nimetatud võistlusi 17 km suusatamises, läbistades selle maa 1 t. 17 m. 14 sek., missugune aeg, pidades silmas Soo-

Osavõtjaid.

me eriti mägist ja erakordselt rasket võistlusmaastikku, on isegi Soome olude kohta väga hea. Sellest võistlusest võttis osa üle 200 maailma parima suusataja. Esimesed seitse kohta omandasid soomlased, kusjuures esimese aeg oli 1 t. 02 m. 27 sek. Maailma parima suusarahva Norra esindaja tuli alles kaheksandale kohale ajaga 1 t. 08 m. 15 sek.

Teisel võistluspäeval toimus võistluste pealana võistlus 50 km suusatamises. Sellest võistlusalast võttis osa jällegi üle 200 võistleja, nende hulgas konstaabel J. Tarto, kes aga suure ülepingutuse tõttu oli sunnitud katkestama võistluse 25. km.

Võistlusi oli tulnud jälgima umbes 30.000 pealtvaatajat, esotsas Soome presidendi Kallio'ga, kõrgemate riigi- ja sõjaväe juhtidega.

Võistlusil omandasid konstaabel J. Tarto ja kordnik V. Särak suusatamise alal mõndki uut võistluskogemuste, stiili ja võistluste korraldamise aladel, mida nad lahkel on lubanud edasi anda Eesti politsei suusatajatele.

kukkuda, sõnades seejuures: „härä, Teil kukkus midagi maha.“ Türgikits muud kui nohises, ei oska sõnagi eesti keelt, laskis tõesti nii paista, nagu oleks ta kõrgepalgaline, kel raha kui raba ja pistis kahekümneviierublalise sõnalausumatult taskusse. Varahommikul algas maamõõtmistöö: tähised ja lipukesed seati üles. Tööd tehti hoolega ja seda jälgisid mõlemad naabrid närvepingutavalt. Tulemuseks oli see, et naabri talu õu ühes lauda ja kaevuga aeti selle talu külge, kus Türgikits õöbis, kus viimane sai tubli kõhutäie abilise ja kus talle kahekümneviierublaline taskusse libises. Kui töö oli lõppenud, löödi kolid kokku ja mindi kiiresti minema. Ärasõidu eel juhtus õnnetus. Keegi tarvastlane juhtus üle Võrtsjärve. Tartumaale sõitma, kes kohtas peremeest, kelle juures maamõõtja õöbis. Tahtis ka kroonu maamõõtjalt pisut nõu küsida. Kui ta märkas viimast, tundis selles ära rätsep Türgikitse. Seda taibates Türgikits andis jalgadele tuld.

Türgikits revideerib kõrtsi.

Suuremaid tööandjaid olid Türgikitsel Lecbiku mõisa omanik, Tarvatu kõrtsimees ja Tarvatu juustumeister, kelle juures ta veetis suurema osa oma elupäevist.

Türgikitsel oli kõrtsmiku juures elades selgeks saanud, et kõrts seadusevastaselt täidab monopoli aset ja viina müüb. See oli aga keelatud ja kõrtsmikud eksisid sageli selle vastu. Aktsiisiametnike ilmumine oli kõrtsmikule ette teada ja oldi kõigiti ette valmistatud viimase tulekul, mispärast ei olnud midagi karta.

Korra varakevadel tundis nõelakuningas laual pesitsedes ja küturutades tudimust, mispärast rakendati hobune ja kutsar ette, kurinad ja kell peale, suur, karvase kraega kasukas selga ning sõideti naabervalla kõrtsi revideerima. Otsekui välg selgest taevast oli ametnik kõrtsmikul kaelas. Ta oli kõrk ja uhke, ta nõudis viivitamatult ruumide, panipaikade ja urgaste ettenäitamist. Peagi olid viinatagavarad paljastatud ja härä oli nii kuri, et kõrtsmiku ihukarvad olid hirmu tõttu püsti. Karistus oli kindel ja karm. Tarvis oli saksaga lepitust otsida. Enne kui ametnik suutis reele istuda, paluti ta härdalt kõrvalruumi, nn. sakste tuppa, kus laual aurasid praed ja särased viinapudelid. Laua juures räägiti ühest ja teisest ja kõrtsmik kinnitas iga kolmanda sõna järele, et ta enam kunagi ei riku seadust. Lõppeks andis revideerija ametnik järele ja hoia-tas kõrtsmikku. Vahepeal libises reele pudelid paremate napsidega ja siis võis ametnik täie pea ja kõhuga ja napsipudelite tagavaraga minema sõita.

Hiljem, kui kõrtsmikule kaudselt sai teatavaks, et tema kõrtsi ei käinud revideerimas mitte aktsiisiametnik, vaid see oli saksarätsep Türgikits, siis ei julgenud ta sellest kellelegi kõnelda. Rikub vahekorra saksarätsepaga, rikub mõisasakstega ja nii ilma jääda kõrtsipidamise õigusest.

Mõisavalitseja osas.

Oli õudselt külm jõululaupäev. Aiateibad praksusid külmast ja lumi säras. Türgikits oli järjekorraga jällegi Tarvatu Mustla kõrtsmiku juures rätsepapööl. Ta oli paar päeva varem pühi hakanud pidama: istus kasukas vaid ahju juures ja kartis külma. Vahete-vahel liikus ka

KURJATEGIJATE TÜÜPE

„Ratsa-Roosi“

Johanna-Rosalie Jurts-Jursk, vallalisenä Rüütli, hüüdnimega „Ratsa-Roosi“, on sündinud 11. veebruaril 1890 Virumaal, Rägavere vallas, pärit Läänemaalt, Asuküla vallast. Vabaduses olles elas ta Rakveres ja Paides. Tema on omapäraseid vargastüüpe naisperes, kelle erialaks olid hobustevargused, noorena tegeles ta ka teissuguste vargustega. Nii on teada, et ta Rüütli nime all 1913. ja 1915. a. on karistatud varguste eest 1-aas-

tase ja 8-kuise vangistusega. Vabariigi algul oli ta juba õigusteta naiskodanik. Vabariigi kohus mõistis Jurts-Jurski esimest korda hobusevarguse eest 5 aastaks vangiroodu 4. märtsil 1921. See naisvaras on kohtuis aru annud kolme lihtvarguse ja seitsme hobusevarguse süüteoos ja neis on ta mõistetud süüdi. Et Jurts-Jursk võrdlemisi vähe vabaduses viibis, siis ei saanud tema „paturegis-

toas noruspäi ringi, kuid keegi ei tea, mis saksa viga ja keegi ei tea teda aidata. Jõululaupäeva varahommikul, kui küsiti rätsepmeistrilt, mis hr. Neumannil viga on, siis ei jõudnud ta seda enam taluda, vaid pahvatas, et seedimine vist rikkis ja tarvitab kindlasti kala. Järv pole kaugel, kuid oma 3—4 kilomeetrit ikkagi. Teiste õhutusel alustas ta teekonda järve äärde. Ikka suures kasukas ja saaniga! Kaugel järvel nägi kalureid, kelle juures oli tarvis vaid vingerpussi mähkida, siis arvati kalu küllalt olevat. Sõideti kalurite juurde, hakates juba eemalt ennast kohen-dama ja nagu midagi otsima. Astuski saanist maha, hakkas silmaga kaugust mõõtma ja seda „kaardile“ märkima. Kõik seirasid tardunult ligineva tegevust. Peagi saavad kalurid kuulda, et võoras olevat Tarvastu mõisa valitseja, kes andis Tartumaa kalureile käsu tulla Tarvastu mõisa, kes olevat kaardi järele vaadates üle piiri tulnud. Türgikits mõisavalitseja osas oli kõrk ja uhke ja ei lasknud kalureil oma vabanduseks ainustki sõna lagedale tuua. Muud kui tulgu kaasa! — Mehed siiski palusid saksa härdalt ja lasksid saani libiseda kalu. Türgikits nägi seda ilmselt, kuid ikkagi praalis edasi. Kui kalu küllalt oli, siis pajatas ta rahulikuma häälega: „Hea küll, jätan seekord, kuid teinekord ei ole enam armuheitmist.“ Nii võis Türgikits kalalaadungiga koju sõita.

Kui oli väljarändamise hooaeg, siis ei olnud ka Türgikits Orusimmuga tegevuseta ja lõikasid selles meeolus endile loorbereid. Türgikits pidi olema keisrikojale õige mõjuv ja ligidalseisev isik, kes võis maasoovijaile võõrsil hankida viljakandvaid maalahmakaid. Selleks oli tarvis raha pihku pista — meeleheaks.

Lihavõtted möödusid Türgikitsel kurvalt.

Lumi sulas, vesi voolas ja päike paistis kul-lana taevaalotusest. Türgikits oli jälle oma armsa peremehe juures Tarvastu Mustlas. Ta tahtis linna sõita ja palus peremeest teda kaasa

„Ratsa-Roosi“.

võtta. Käiaksegi Viljandis, kuid üksainus päev. Linnas tekkis kõrtsmikul mõte Türgikitse nar-rida. Telliti pagari käest saiaast kits ja mees selga, alla kirjutati: „Eesti kits Türgi kitse sel-jas.“ Kui Türgikits parajasti puhkas reisiväsi-must, siis teatas kõrtsmik Türgikitsesele, et tema nimel olevat pakk postil. Kohe siirduti posti jä-rele. Postil avati pakk, kus selgus selgesõnali-selt, et teda oli narritud. Türgikits sai seejuu-res niivõrd vihaseks, et viskas saiaast siku ja mehe maha ja ise jalgadega seda trampima. Kohe taipas ta, et sellise tükiga võis toime tulla vaid kõrtsmik. Kohe pani ta kõrtsmiku juures oma kolid kokku ja läks minema. Kasukatöö jäi pooleli. Alles paari nädala pärast, kui viha oli kustunud, tuli tagasi. Siis oli juba ilus kevad, kasuka järele ei olnud enam tarvidust, ent poolelijäänud tööd tuli siiski jätkata.

Tartu-Valga kr.-komissar Aadu Tillisoo 45-a.

25. märtsil k. a. pühitseb kriminaalkomissar A. Tillisoo 45 a. sünnipäeva. Tillisoo on neid väheseid, kes Eesti politsei loomisel siirdus politseiteenistusse ja vaatamata tolle aja rasketele teenistustingimustele politseis jäi truuks politseiteenistusele, kus püsib tänini. Oma teenistust algas Tillisoo Tartus kriminaalpolitsei agendina ja nüüd jätkab ta seda komissarina; see näitab, et ta kuulub nende ridadesse, kes teenistusajal on aste-astmelt ülespoole sammunud, tundes seega põhjalikult ametnike muresid ja rõõme.

Aadu Tillisoo, siirdunud politseiteenistusse, nägi pea, et ta tolle aja hariduslikud teadmised olid väikesed selleks, et edukalt täita neid ülesandeid, mis politseiteenistus temale paneb, seepärast hakkas ta raske politseiteenistuse kõrval ka oma haridust täiendama ja selle tulemusena omandas ta 1930. a. septembris Tartu ülikooli õigusteaduskonna lõputunnistuse. Praeguse töö kõrval võtab Tillisoo in-nukalt osa ka seltskondlikust tegevusest. Politseiüksuse juhina on ta raskema juhtumeil alati kohal, kuid ka politseikogu üritustist võtab ta alati osa.

Kaasteenijad näevad meeleldi, et Aadu Tillisool jätkuks veel palju energiat oma ametkonna edasiarendamiseks.

ter" kasvada, nagu võib-olla oleks ta ise seda soovinud. Viimase karistuse kandmisel lõpetas surm selle naisvarga tegevuse. Kõrgeima karistuse kandis ta 5-aastase sunnitööga.

„Ratsa-Roosi“ ei varastanud ise.

Arvatud välja kättemaksud, ei varastanud Jurts-Jursk otseselt ise. Selleks tarvitas ta meeskaaslast, juhatades neid kohale, tihti isegi soovitud objekti näidates. Oma kaaslaste keskel oli ta lugupeetud ja tema käskde täideti äärmise täpsusega. Oli näiteks hobune varastatud, siis ratsutas Roosi sellega minema ning realiseeris saagi. Nii toimusid nimelt viimased hobusevargused, milles kaaslasena figureeris Paide elanik A. A., „Ratsa-Roosi“ kodanlik mees. Põltsamaal olles näitas Roosi oma kaaslastele lasila küljes olevale hobusele ja käsutas: „Vaata, selle hobuse tood sa mulle siit kolm versta eemal oleva N. küla juurde!“ Kui A. julges vastu vaielda, siis sai Roosilt peksa piitsavarrega vastu pead. Roosi lahkus ja kahe tunni pärast oli soovitud hobune kokkulepitud kohal. Roosi läks hobusega ja A. oli jala-mees nagu ennegi. Kord tulid Roosi ja A. Kuivajõe laadalt Paide poole. Jõudnud Anna valla piirsesse, peatus Roosi ja näitas talule, kus seisab kuuri all tuliuus vanker. Kõlas käsklus: „A., tood sealt ära selle vankri! Meie oma ongi vana.“ A. varastas vankri ja tõi selle teel ootavale Roosile. Viimane sõitis vankriga Tõrva laadale, kuna A. saatis ära Paide. Varastatud hobuste ja muu realiseerimisest saadud raha pistis taskusse ja jättis viimse pennini kõik endale. See oli talle nagu külgekasvanud komme.

Ta oli veendumusel, et kui tema ise otseselt ei varasta, ega siis ole ka süüdi. Kuid kohus vaatas süütegudele siiski teisiti.

„Ratsa-Roosi“ hinges põles kättemaksuha.

Kui keegi kaasaaitajaist või mõttekaaslasist juhtus kuidagi Roosi vastu eksima, siis maksis ta alati kätte ainelise kahju tekitamisega. Pussi ja kaika tarvitamine oli talle võõras. Olgu toodud ära üks kättemaksujuhtum. „Ratsa-Roosi“ sõitis Virumaalt varastatud hobusega Tartumaale teada-olevasse peatuspunkti, kus oli kohal öö-päeva.

Konstaabel A. Mitt 15 a. Eesti kiiruisu- tamise meister.

6. ja 7. märtsil toimusid Tartus, Raadi tiigil suured rahvusvahelised kiiruisutamise võistlused, mis olid ühtlasi A. Mitt'i 15 a. Eesti kiiruisutamise meistriks tuleku juubelivõistlusiks.

A. Mitt on sündinud Tartus 8. II 1903. Gümnaasiumihariduse omandas Tartu Linna Öhtu-Ühisgümnaas. ja jätkab õpinguid Tartu Ülikooli õigusteaduskonnas. Politseiteenistuses on A. Mitt 1928. a. alates ja teenib 3. politseijaoskonnas Tartus konstaablina.

ROIMAR abistab DETEKTIIVI

„Kriminaaljutt“, mis kirjutatud meil nii palju levinud võõrkeeltest tõlgitud detektiiv-romaanide eeskujul.

1. peatükk.

Dr. Ambroosiuse villa aknad olid pimedad. Villa ees, varjatud pöösastest, seisis üks tume kogu. Püha Angelika kiriku kell löi kolm. Vaimu Väljavalamise kiriku kell löi veerand neli. Raatuse kell löi kolmveerand kolm. See oli õige kell.

Siis avati ettevaatlikult dr. Ambroosiuse villa üks akendest. Nähtavale ilmus jalg, kellegi vasak jalg. Siis ilmus nähtavale teine jalg, kellegi parem jalg. Siis ilmus nähtavale kellegi tume kogu, roimar Mac Ciff.

Roimar Mac Ciff hiilis ettevaatlikult mehe juurde, kes seisis pöösaste varjus, ja sosistas:

— Õhk on puhas?

— Üsun, — ütles tume kogu pöösaste varjust,

— Kindlasti ei tea. Nina on kinni!

Roimar Mac Ciff haistis õhku. Siis vaatas paremale, siis vasakule, siis haistis uuesti õhku.

— Puhas õhk! Ainult hüatsindilõhna on natuke tunda.

Lahkudes leidis Roosi, et vankris olnud toiduained ja muu kraam on kadunud. Muidugi võis neid kõrvaldada vaid peatuspunkti omanik. Kohe oli Roosil plaan valmis, et sarnase viguri eest vastutavad „sõbra“ kaks hobust. Olles vabanenud hobusest ja vankrist, läks Roosi „sõbra“ talu lähedusse piiluma. Oli ilus suveõhtu. Roosi näeb, et perenaine läheb naabertallu. Kodus oli ainult mees. Roosi läheb õue ja leiab hobuste seisukoha — rehealuse — väravad seestpoolt kinni olevat. Sinna pääses vaid eluruumi kaudu. Roosi astus pimedasse tuppa. Juba uinunud mees ärkaski. Olles arvamusel, et sisseastuja on tema naine, hüüab: „Mari, too mulle toobiga taari!“ Roosi, kõiki majaasju teadjana, võtab toobiga taari (kalja) ja viib „sõbrale“. Mees joob, pöördub teisele küljele ja uinub. Roosi läheb läbi rehetoa rehe alla, avab väravad ja väljub kahe hobusega. Suur oli mehe imestus, kui naine naabrusest koju tulles meest hakkas sõitlema, et lähed magama ja jätad rehealuse väravad lahti. Selgus, et hobused olid „lasknud jalga“. Muidugi oli ka selge, kes selle toimis. Kalliks läksid vankrist saadud asjakesed ja toop taari, sest mees ei näinud kunagi oma hobuseid.

Olgu veel niipalju mainitud, et Roosi oli kinise iseloomuga ja kunagi ei reetnud oma kaaslast.

— See ei tähenda! — ütles tume kogu pöösaste varjust.

Mõlemad hiilisid ettevaatlikult tänavale. Ettevaatlikult läbistasid ka tänavat, kus asus dr. Ambroosiuse villa. Veel ettevaatlikumalt läbistasid teised tänavad, kus asusid politseipostid. Linna serval, ühe viltuvajunud maja ees jäid mõlemad peatuma.

Äkki löi mees, kes oli seisnud pöösaste varjus ja kelle nimi oli Huskisson, endale otsa ette.

— Mac Ciff, — sosistas ta, — kas jätsid kuriteopaigale ka mõne jälje?

— Ei! — kähistas küsitav ja irvitas jõhkralt. — Puhta töö tegin. Priima töö!

— Sõrmejälge ka ei jätnud?

— Ei.

— Idioot! — karjus Huskisson. — Näha, et oled algaja käpard! Kriminaalromaanis jätab roimar kuriteo paigale ikka mõne jälje. Porised saapajäljed näiteks. Või sõrmejäljed. Või paremal juhul veel nimekaardi oma aadressi ja telefoninumbri.

Roimar Mac Ciff punastas. Siis ta kahvatas. Ja siis ta punastas jälle. Tal oli piinlik ja häbi.

— Mac Ciff! — möirgas Huskisson. — Sa oled roimarite häbiplakk. Tappa nimest oskad, rõõvida oskad. Aga jälge kuriteo kohale ei oska jätta. Häbene ometi! Kuidas võib härra detektiiv sind üldse leida ja sina oma teenitud karistuse saada?

— Kas see on nii väga vajalik, et ma oma teenitud karistuse saaksin nimelt?

— Tola! — karjus Huskisson. — Sa pole lugeanud siis kriminaalromaane? Kriminaalromaanis tabab detektiiv ikka roimari celviimases või viimases peatükis. Nüüd sa lähed tagasi. Kuriteo kohale nimelt. Ja jätad sinna mõne jälje maha.

— Hakka veel tagasi minema. Ja teiseks on liiga kaugel kuriteopaik.

Huskisson oigas vaikselt. Ta raptas rusikas käe taeva poole. Ta kiskus meeleheitel juukseid. Ta värises vihast ja meelepahast. Ta vajus häbi pärast kokku.

— Olgu! — ütles Mac Ciff otsustavalt. — Ma lähen tagasi dr. Ambroosiuse villasse. Ja jätan sinna mõne jälje. Endast, tähendab.

— Saa aru, — ütles Huskisson rõõmsamalt. — Ega mina seda ei nõua. Aga roimar peab jätma

ikka mõne jälje maha. Kriminaalromaanis, tähendab. Kindel ja kõikumatu traditsioon.

— Saan aru, — ütles Mc Ciff mornilt. — Aga sõrmejälge ei viitsi jätta. Asjata aja raiskamine ja tüli. Saapajälge ka ei saa. Teed ja tänavad on kuivad. Aga ühe nooreea päevapildi võin jätta.

— See sobib, vägagi hästi sobib. Aseta see kohe laiba kõrvale.

— Tehtud! — ütles Mc Ciff ja läks.

— Tehtud! — ütles Huskisson. — Aga tule ruttu tagasi!

2. peatükk.

Eradetektiiiv Joe Fox kummardus üle dr. Ambroosiuse eluta laiba ja vilistas tasa. Kriminaalromaanis detektiivid vilistavad ikka, kui nad midagi avastavad. Eradetektiiiv Fox leidis dr. Ambroosiuse juurest päevapildi.

— Näete, — ütles ta oma abilisele Bobile. — Roimar on selle jätnud siia. Roimarid jätavad kuriteo kohale ikka mõne jälje. Kriminaalromaanis alati. Tegelikus elus harvemini.

Eradetektiiiv Fox pistis päevapildi taskusse ja ütles Bobile:

— Mu poeg, nüüd võime minna. Meie leidsime, mida otsisime.

Dr. Ambroosiuse villast lahkudes läksid eradetektiiiv Fox ja tema abiline Bob kohvikusse, sealt restorani ja edasi linnast välja jalutama. Jalutamast tagasi tultes läksid nad uuesti restorani.

— Kas roimar ei pääse põgenema, kui meie nii aega raiskame? — küsis detektiiv abi Bob.

Detektiiiv Fox popsutas piipu. Kriminaalromaanis popsutavad detektiivid ikka piipu. Tavaliselt. Vahest suitsetavad nad sigarette. Tavaliselt.

Detektiiiv Fox popsutas piipu.

— Lori, — ütles ta. — Roimar ei pääse põgenema. Kriminaalromaanis roimar ei pääse kunagi põgenema. Kui ma ei taba teda eelviimases peatükis, siis taban ma ta viimases peatükis. See on kindel. Aega on küllalt.

— Siis on muidugi aega, — ütles Bob. — Kellner, tooge mulle veel üks viski!

Hilisõhtul väljusid mõlemad detektiivid restoranist.

— Magada tahaks, — ütles detektiiiv Fox ja haigutas. — Aga enne otsime roimarite jäljed üles. Kriminaalromaanis see läheb ruttu. Vahest võtab see ainult kauem aega. Siis nimelt, kui kriminaalromaanis tahetakse venitada 300 leheküljele.

Eradetektiiiv Fox uuris tähelepanelikult ja asutus siis saapakauluse akent vaatava mehe juurde.

— Vabandage, — ütles eradetektiiiv Fox ja tõmbas taskust laiba juurest leitud päevapildi välja. — Vabandage, tunnete seda isikut?

Mehel akna juures hakkas lõug värisema. Ta sai närvivapustuse. Ta vasakusse jalga lõi ishias ja parema käe sõrmedesse kleptomaniat.

— See, see, — kogeles mees akna all, — on mu vend. Perekonnast välja heidetud. Inimese jätis. Mõrvar.

— Seda ma arvasin, — ütles eradetektiiiv Fox. — Vabandage, kus on ta elukoht?

— Ma ei tea, — kogeles mees. — Ta elas Oa tänaval 35. Ammu aega tagasi. Täpsemalt öelda, 25 aastat tagasi.

— Kriminaalromaanis ei tähenda see midagi, — ütles eradetektiiiv. — Kriminaalromaanis on saadud andmeid isikute kohta, kes on elanud kusagil 50 aastat tagasi. 25 aastat on täpp. Täna, mu härra. Teie olete vaba.

Oa tänavale minnes ütles detektiiv abi Bob:

— Meister — ma imetlen teid! Kust teie teadsite, et mees akna all oli mõrvari vend?

Detektiiiv Fox naeratas paljutähendavalt.

— Ma ei aimanud seda millestki. Ma läksin ainult põhimõttest välja, et kriminaalromaanis klappib kõik.

Oa tänaval leidsid detektiivid kergesti maja nr. 35. Vana kortsus näoga naine avas ukse.

— Salapolitsei, — ütles detektiiiv Fox ja näitas naisele laiba juurest leitud päevapilti. — Tunnete seda meest?

Tunnete seda meest?

— Vuu-huu! — karjus naine. — Nüüd teie alles tulete! 25 aastat olen ma pidanud teid ootama. Eile sain 91 aastat vanaks. Mu sõrmed kisuivad kokku. Jalgades on mul jooksva, pisted rinnus, kopsudes rögiseb. Ja teie pärast ei võinud ma siit hädaorust varem lahkuda.

— Kuidas meie pärast? — imestas detektiiv abi Bob.

Vanaeit paljastas oma hambutu suu.

— Soo, — kähistas ta, — kes teile oleks siis annud andmeid praeguse roimari kohta? Kriminaalromaanides peab leiduma ikka mõni vanaeit, kelle juures roimar on elanud 25 või 30 aastat tagasi ja kes siis peab härradele detektiividele andma lähemad teated mõrvarist. Kriminaalromaanis

de autoreil pole sugugi kaastunnet vanainimestega, et lasevad neid nii kaua siin patuses maailmas vaevelda.

— Teil on õigus, — ütles detektiiv Fox. — See ei ole tõepoolest kriminaalromaanide kirjutajatest ilus. Aga õelge nüüd, kus me võiksime selle mõrvari kätte saada?

— „Hulkuva koera“ kõrtsist! — kraaksus vanaeit. — Kas härradel muid küsimusi pole?

— Ei, tänan!

— Taevale tänu! — kisendas eit. — Nüüd võin siis vabalt oma silmad igaveseks sulgeda! Ma olen oma kohuse täitnud. Palun saatke mulle õpetaja siia.

3. peatükk.

Detektiiv Fox oli roimarite jälil. Vahest astus ta koguni roimarite jälgedesse. Kui tee oli pehme ja porine. Ja jalajäljed olid selgesti näha. Vahest pidi ta ainult oma instinkti usaldama, kui tee oli kõva ja kivine.

Detektiiv Fox ronis mööda kivist müüri üles. Siis ronis ta mööda kivist müüri alla. Ja siis ronis ta mööda kiviseid astmeid keldrikorrale.

Kui ta silmad püüdsid parajasti pimedusega harjuda, tundis ta, kuidas keegi haaras temast kinni ning ta käed seoti selja taha.

Siis tõugati ta ühte valgustatud ruumi.

Keset valgustatud tuba seisis kaks meest. Roimar Mac Ciff ja Huskisson.

— Haa! — irvitas roimar Mac Ciff detektiivile näkku. — Sõbrake on kukkunud lõksu!

— Rumal! — karjus Huskisson Mac Ciffile. — Käpard niisugune! Kriminaalromaanis öeldakse sarnases olukorras detektiivile: Haa, härra detektiiv! Teie ei rõõmustagi mind nähes!?

— Haa, härra detektiiv! — karjus Mac Ciff. — Teie ei rõõmustagi mind nähes!

— Nii juba sobib! — kiitis Huskisson. — Ainult natuke iroonilisemalt. Siis oleks tüüpiline kriminaalromaanide väljendus.

Huskisson astus detektiivile lähemale ja tõmbas vöö vahelt leivalõikamise noa.

„Nüüd teeme sulle kiire lõpu, sõber“, kähises Huskisson.

— Nüüd teeme sulle kiire lõpu, sõber! — kähises Huskisson.

— Hahaahaa! — naeris detektiiv.

— Mida sa naerad? Kas sa ei usu, et ma võin lõpetada su eluküünla silmapilkselt?

— Hahaa! — naeris detektiiv. — Hahaa. Kriminaalromaanis ei saa detektiiv kunagi surma. Niisuguseid juhtumeid on ennegi olnud. Roimar tõstab lõõgivalmis käe. Lugejad kahvatavad. Mõtlevad, et kõik on läbi. Viimasel minutil aga jõuab ikka päästja kohale.

Huskisson langetas käe noaga.

— Sellel kuradikonnal on õigus, — ütles ta Mac Ciffile. — Kriminaalromaanis on detektiivide elu tõesti kindlustatud. Nad ei saa kunagi surma. Hea amet. Kuramuse peen olemine!

— Jajah, — ütles roimar Mac Ciff. — Mida meie siis nüüd teeme?

Huskisson sügas kukalt. Huskisson hõõrus otsaesist. Huskisson mõtles.

— Tead, — ütles ta siis. — Sina pane kõrv vastu ust. Kui samme kuuled, siis hõika. Mina hoian niikaua pussi detektiivi rinna kohal.

— Misjaoks sa pead hoidma siis pussi ta rinna kohal? — küsis Mac Ciff.

— Sa algaja molkus küll! — vandus Huskisson. — Ma ei või ometi sel ajal sügada selga või kratsida kukalt, kui päästesalk jõuab kohale! Kriminaalromaanide kohaselt pean ma just sel minutil hoidma pussi ta rinna kohal, kui päästjad jõuavad appi. Seepärast pean ma igaks juhuks valmis olema.

— Ahah! — ütles Mac Ciff. — Siis muidugi, jah!

Mac Ciff pani kõrva vastu ust. Mac Ciff kuulatas.

Hetke pärast hõikas ta:

— Politsei!

— Kuradid küll! — surus Huskisson läbi hamaste ja laskis langeda noa. — Kaome!

Mõlemad roimarid kadusid salakäiku samal ajal, kui detektiivi abi Bob pörutas rusikaga uksele.

4. peatükk.

— Meister! — karjus Bob, kui oli keldriukse sisse murdnud. — Olen rõõmus, et teie veel elus olete! Ega ma liig hilja ei tulnud?

— Hohoo! — naeris detektiiv Fox. — Kriminaalromaanis ei tulda kunagi detektiivi hilja päästma. Sa oleksid võinud tulla paari tunni pärast. Sa oleksid võinud tulla kaheksa tunni pärast. Sa oleksid võinud tulla järgmisel päeval. Ja sa oleksid tulnud ikka viimasel minutil. Kriminaalromaanid on selle poolest ühed head asjad. Detektiivi seisukohalt nimelt. Kunagi ei tulda hilja. Aga nüüd, Bob, vabasta mind köidikuist.

Bob vabastas detektiiv Foxi.

— Soh, ütles Fox. Nüüd läheme ja õiendame roimaritega oma arved. Käesolev kriminaaljutt

muutub muidu pikaks ja autor on väsinud ka.

Kaks detektiivi hiilised „Hulkuva koera“ kõrtsi poole. Esimesena tormas uksest sisse eradetektiiv Fox, laskevalmis revolver käes.

— Käed üles! — karjus ta. — Maja on piiratud! Aga keegi ei tõstnud käsi. Kõrts oli tühi.

Detektiivid otsisid kõrtsi läbi. Nad otsisid maja keldrikorrast kuni põõninguni läbi. Aga nad ei leidnud kedagi.

Detektiivid väljusid „Hulkuva koera“ kõrtsist.

Samal ajal piilus vastasmaja aknast kaks meest. Roimarid Max Ciff ja Huskisson.

Huskisson sügas kukalt. Huskisson tagus vastu otsaesist. Huskisson oli meeleheitel.

— See ei sobi, — ütles ta. — Nüüd nad lähivad minema meid leidmata. Kriminaalromaanis peab detektiividel kõik klappima.

— Jah, — küsis roimar Mac Ciff, — aga mida siis meie võime siin parata?

— Ma ei tea, ma ei tea tõesti! — hädaldas Huskisson ja kiskus juukseid peast.

— Aga, — ütles äkitselt roimar Mac Ciff. — Mis oleks, kui ma hüüaksin neid?

— Sa oled geenius! — hüüas Huskisson ja langes Mac Ciffile kaela. — See on ainus võimalus nende lähelepanu äratada!

Roimar Mac Ciff pistis oma pea aknast välja ja karjus: HUU-HUU!

Detektiivid muutusid lähelepanelikuks. Detektiivid pöördusid umber. Detektiiv Fox nägi Mac Ciffi aknal ja hüüas:

— Tulen kohe! Tulen kohe! Oodake!

Samal ajal käis Huskisson toas ringi.

— Ma ei tea, mida ma teen! Ma ei tea tõesti, mida ma teen? Kui autoril on mõne roimariga natuke kaastunnet, siis ta ei anna teda detektiivi kätte. Ta laseb teda pigemini hüpata kuristikust alla. Vahest laseb koguni juua väävelhapet. Mõnikord laseb uputada isegi järve. Ja mina usun, et autoril on minuga kaastunnet.

Tema pääsis teie käest!

Väävelhapet siin ei ole. Kuristikku hüpata ei saa, uputada siin saab ennast. Pista pea ämbris- se! — ütles Mac Ciff.

Kui detektiivid panid Mac Ciffi käed raudu, viipas viimane Huskissoni poole, kes oli oma pea peitnud veeämbrisse, ja ütles üleoleva ironiaga:

Tema pääsis teie käest!

Tallinna politseihoone ehitamisel.

Möödunud aastal osteti Siseministeer. poolt ruumikas krunt Paldiski maantee ja Söörensi tänava vahel — vastu Toompuiesteed. Sellele, umbes 10.000 ruutmeetri suurusele maa-alale ehitatakse uus pealinna politseihoone, kus leiavad ruumi prefektuur, 5. politseijaoskond, kriminaal- ja po-

Vaade politseihoone krundile Paldiski maantee poolsest küljest. Krundil teostuvad lammutustööd.

liitiline politsei ja mõned erakorterid ametkonnale ühes muude tarviliste kõrvalruumidega ja väikese lasketiiruga. Et ostetud krundil asusid mitmed eluhooned, tulevad need viimseini lammutamisele, mille kallal praegu käibki kibe töö, nagu juuresoleval pildil näha. Siin leiab pidevalt tööd lammutamise juures 40—50 töolist, kes oma tööga on jõudnud juba 5 maja lammutada, kuna järjekorras ootab veel 4 hoonet, neist kaks kivist. Lammutamisest saadud praht, mis ehituseks kõlbmatu, viiakse osalt Öismäele, osalt Pelgulinna saviaukudesse, kuna vähegi kõlvulisem materjal kasutatakse mitme riigiehituse juures, muu seas püstitatava politseihoone ehitamisel.

Kuna ruumi küllaldaselt, tuleb moodne hoone 4-kordne. Ehitusega loodetakse lõpule jõuda paari aasta kestel. Ehituse teostab Teedeministeeriumi Avalike Tööde Osakond.

— 80.

Tartu-Valga Prefektuuri suusatamisvõistlused Elvas.

Märtsikuus peeti Elvas Tartu-Valga Prefektuuri suusatamisvõistlused 10 km patrullsuusatamises ja individuaalvõistlused samal distantsil.

Võistlused olid algusest lõpuni pinevad ja andsid üldiselt häid tulemusi. Patrullsuusatamisest võttis osa viis üksust, kolmeliikmeliste meeskondadega, kes tulid paremuse järjekorras kohtadele järgmiselt:

1. Tartu 3. pol.-jaoskond, koosseisus: kordnikud A. Rannik, A. Kaasik ja pol.-am. kand. V. Parinde, lõppajaga 1 tund, 07 min., 55,4 sek., tabamusi viieteistkümnest lasust 11; 2. Elva pol.-jaoskond, koosseisus: konstaablid J. Matt, K. Kal-

las ja K. Poots, ajaga 1:12:35,0, tabamusi 13; 3. Tartu 1. pol.-jaoskond ajaga 1 t. 23 m. 38 sek., tabamusi 6; edasi järgnesid Tartumaa 1. pol.-jšk. ja Tartu 2. pol.-jaoskond.

Individaalsuusatamise tagajärgedega võib täiesti rahule jääda, kuna võistlustee pikkus osutus tegelikult pikemaks kui 10 km.

Tehnilised tulemused olid järgmised: 1) konst. P. Raig, aeg 49 min. 43,6 sek., 2) pol.-am. kand. H. Haller, aeg 52 m. 11,6 sek., 3) kordn. A. Rannik, aeg 52 m. 30,4 sek., 4) kordn. T. Pajuri, 5) konst. K. Kallas ja 6) kordn. V. Veljak.

Esikohtadele tulnuile anti väärikaid auhindu.

Viru-Järva Prefektuuri suusatamisvõistlused Aegviidus.

11., 12. ja 13. märtsil s. a. toimusid Aegviidus Viru-Järva prefektuuri suusatamisvõistlused. Võistluste kavas oli 10 km patrullsuusatamine ühes laskmisega, 10 km suusatamine vabariietuses ja 3×10 km teatesuusatamine. Võistlused tõmbasid 11., 12. ja 13. märtsiks Aegviitu rohkel arvul politseiametnike-suusasportlasi Viru-Järva Prefektuuri üksusist, kes Aegviidus, kus maastik muu seas väga mitmekesine, omavahel proovisid jõudu ja võimeid.

Parimaks meeskonnaks patrullsuusatamises osutus Rakvere jaoskonna meeskond (konst. K. Parveots, kordnikud E. Maring ja K. Tihemets), kelle tagajärg oli 59 min. 20 sek. (tabamusi 6); 2) Tapa jaoskonna meeskond — 1.10,09 (tabamusi 5); 3) Paide jaoskonna meeskond — 1.24,3 (tabamusi 15). Seega võitis Rakvere jaoskonna meeskond Politseiametnike Keskkogult väljapandud hinnalise rändauhinna esmakordselt, mida tuleb meeskonnal kaitsta veel kaks aastat.

10 km individaalsuusatamisvõistluses kujunesid tagajärjed järgmisteks: 1. Konstaabel E. Raid

Kaarin Luts — „Leerilapsed“, õli.

Lääne-Saare kriminaalkomissariks määratud
T. V. Kaup.

— V.-Maarja jaosk. — 48 min. 34 sek. 2. V. kordnik E. Lilienthal — prefektuuri kantselei — 49 min. 07 sek. 3. Konstaabel K. Parveots — Rakvere jaosk. — 49 min. 33 sek. 4. Kordnik E. Maring — Rakvere jaosk. — 55 min. 44 sek. 5. Kordnik K. Tihemets — Rakvere jaosk. — 58. min. 47 sek. 6. Konstaabel J. Vahesalu — Tapa jaosk. — 59 min. 19 sek.

3×10 km teatesuusatamises tuli esikohale Rakvere jaoskonna meeskond, ajaga 2 t. 59 min. 25 sek., teiseks V.-Maarja jaosk. meeskond ja kolmandaks Paide jaoskonna meeskond.

Peab mainima, et kogu võistluse ajal oli ilm võistlusiks ebasoodus ja sadas vihma.

Kuressaare Politseiametnike Kogu tegevusest.

Kuressaare Politseiametnike Kogu asutamise üldkoosolek peeti 2. mail 1936. Kogul on 37 tegevliiget ja 1 toetajaliige.

Juhatusse kuulusid: esimees politseikomissar Aug. Kurg, abiesimees kriminaalkomissar A. Talvik, sekretär politseijaoskonna asjaajaja A. Kirs, laekahoidja konstaabel P. Ojala ja varahoidja abikomissar T. Saarepera.

Revisjonikomisjoni kuulusid: esimees kr.-assistent O. Arjut, liikmed pol. pol. assistent M. Käi ja kr.-assistent N. Kokk.

Kogu esindajaks Politseiametnike Keskkogu nõukogus oli kriminaalkomissar A. Talvik.

1936. a. jooksul juhatus pidas 18 koosolekut, kus arutati läbi ja otsustati 62 küsimust.

Algul töötas rööbiti veel Saaremaa Politseiametnike Kogu, missugune likvideeriti 1. oktoobriks 1936 ja temalt tulid Kuressaare Politseiametnike Kogule üle kõik varad ja liikmeid nende

isiklikele arvetele makstud rahasummad. Need panid Kogule kindla majandusliku aluse ja võimaldasid hoogsalt tööde asumist.

Üldtegevuse alal Kogu juhatus püüdis liikmeile teenistusest vabal ajal pakkuda meelelahutust, arendada omavahelist kui ka muude seltskondlike organisatsiooniga läbikäimist, korraldades omavahelisi koosviibimisi, kus harrastati mitmesuguseid ajaviitemänge ja pandi rõhku sellele, et liikmeskond tunneks end ühise lahkkelideta politseiperena ja omandaks vilumust seltskondlikus läbikäimises.

Laskeoskuse arendamist liikmeskonnas võeti tähtsaima ülesandena. Sel otstarbel Kogu juhatus õhutas ja soodustas vabaharjutusi ning korraldas omavahelisi laskevõistlusi. Kogu üritusist laskealal võtsid osa kõik meesliikmed ja tagajärjena üldine lasketase näitas tõusu.

Spordi ja kehalise kasvatusel alal liikmeskond harrastas peamiselt neid alasid, mis ametlike õppekavadega olid tehtud politseiametnikele kohuslikeks.

Kogu juures töötas majandusliku abiandmise kassa, üldkoosolekul 2. mail 1936 vastuvõetud kodukorra alusel. Kassa tegevus seisis peamiselt liikmeile laenude võimaldamises. Edasi muretseti liikmeile ühistellimisil tähtsamaid tarbe- ja toiduaineid, käsiraamatusid jne. Kassa kapitalid moodustust liikmete igakuulist sissemaksudest, misuguste seis 31. dets. 1936 oli kr. 4.351,56. Samal ajal oli laenukena liikmete käes kr. 2.571,00.

Kogul oli 31. dets. 1936 varasid kr. 769,32 väärtuses.

1937. a. tegevuskavas seab juhatus oma ülesandeks: liikmeskonnas arendada üksmeelt, süvendada kohusetunnet, endadistsipliini ja seltskondlikku kasvatust, tihendada seltskondlikke sidemeid, korraldada liikmeile vabal ajal meelelahutust ja omavahelisi koosviibimisi, astuda samme Kogule oma ruumi saamiseks, hoolitseda selle sisustamise eest ja muretseda maalt linna tulnud liikmeile soodsaid õõbimisvõimalusi, arendada laskeoskust, korraldada omavahelisi võistlusi ja muretseda sel-

leks aubindu, arendada sporti ja ergutada osavõttu sportlikest üritusist, jätkata majanduslikul alal abiandmist jne. A. K.

Ametlik osa.

Siseministri otsusega on Narva kriminaalkomissar Gustav Zeisig vabastatud ametist oma palvel pensionile mineku puhul, arvates 1. aprillist s.a.

Gustav Zeisig on 64 aastat vana ja on pensioniõiguslikus riigiteenistuses olnud üle 30 aasta, sellest ajast Eesti politseiteenistuses 1. jaan. 1920 kuni pensionile minekuni.

Siseministri otsusega on Lääne-Saare kriminaalkomissar Ants Mägiso teenistuse huvides paigutatud ümber kriminaalkomissariks Narva, arvates 1. aprillist s. a.

Siseministri otsusega on Lääne-Saare kriminaalkomissariks määratud Tallinna-Harju kriminaalpolitsei vanem assistent õigusteadlane Toomas-Vane Kaup, arvates 1. aprillist s. a.

T.-V. Kaup on politsei teenistuses 1929. aastast, Politseikooli kõrgema klassi lõpetas 1930. aastal. Sellest ajast teenis Tallinna-Harju kriminaalpolitseis; oli 1936. a. jaanuarist komandeeritud Politseivalitsuse juurde eriülesannete täitmisele. 1936. aastal viibis T.-V. Kaup komandeerituna õppeotsarbel välismaal, tutvudes Poola, Ungari, Austria, Saksa ja Inglise kriminaalpolitsei tegevusega.

Siseministri käskkirjaga nr. 74

on Politseikooli abikomissar Leho Aenlo määratud Tallinna-Harju Prefektuuri Politsei Tehnilise jaoskonna abikomissariks, arvates 11. märtsist s. a., ja Viljandi-Pärnu Prefektuuri Võisiku II rajooni konstaabel Aleksander-Voldemar Saarse Politseikooli abikomissariks.

Politseivalitsuse direktori käskkirjaga

on määratud kr.-pol. vanemale assistendile Viljandi kriminaalkomissari juures Jüri Koik'ile viiskümmend krooni rahalist autasu hoolsa ja eduka töö eest kuritegude jälitamisel ja avastamisel.

POLITSEILEHE

TOIMETUS JA TALITUS:

Toompea loss, Tallinnas
Telef.: toimetus 471-90
talitus 448-92

Jooksev arve Eesti Pangas 543
Posti jooksev arve 377
Postkast 438

Vastutav toimetaja **A. Liit**
Tegev toimetaja **H. Põldvere**
Väljaandja: **Politseiametnike Keskkogu**

TELLIMISHIND:

Aastas Kr. 6.—
Poolaastas „ 3.—
Üksiknumber „ —.30

KUULUTUSTE HINNAD:

$\frac{1}{1}$ lk. Kr. 60.—
 $\frac{1}{2}$ „ „ 30.—
 $\frac{1}{4}$ „ „ 15.—
 $\frac{1}{8}$ „ „ 7.50

Välis- ja esimene sisekaas . . . „ 100.—
Tagumine sisekaas „ 75.—

Narva uus hotell-restoran

„DU NORD“

Suur tänav 28. • Telefon 333.

Restoran ja mugavad sooja- ja külmaveega toad.

Tere tulemast.

Muusika

Muusika.